

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Gołańcz na lata 2023-2030

Gołańcz 2022

Zamawiający:

Miasto i Gmina Gołańcz
ul. Dr. Piotra Kowalika 2
62-130 Gołańcz

Wykonawca:

Westmor Consulting Urszula Wódkowska
Biuro: ul. Królewiecka 27, 87-800 Włocławek
Siedziba: ul. 1 Maja 1A, 87-704 Bądkowo

Zespół autorów pod kierownictwem

Karoliny Drzewieckiej – Kierownika Projektu:

Joanna Kaszubska – Konsultant

Karolina Bonowicz – Analityk Stażysta

Spis treści

Wstęp	4
1. Wnioski z diagnozy	9
2. Cele strategiczne rozwoju w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym, kierunki działań podejmowanych dla osiągnięcia celów strategicznych i oczekiwane rezultaty planowanych działań	25
3. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej miasta i gminy	46
4. Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w mieście i gminie Gołańcz	50
5. Obszary strategicznej interwencji określone w strategii rozwoju województwa wraz z zakresem planowanych działań	55
6. Obszary strategicznej interwencji kluczowe dla miasta i gminy Gołańcz	61
7. System realizacji strategii, w tym wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych	64
8. Ramy finansowe oraz źródła finansowania Strategii Rozwoju	68
Spis tabel i rysunków	78

Wstęp

Strategia rozwoju jest planem osiągnięcia długofalowych zamierzeń, implikując przejście ze stanu istniejącego do pożądanego, wyrażonego w wizji rozwoju. Strategia rozwoju stanowi najważniejszy dokument przygotowywany przez samorząd gminny, który określa priorytety i cele rozwoju społeczno-gospodarczego danej jednostki.

Niniejszy dokument strategiczny stanowi również podstawę do opracowania i wdrażania projektów współfinansowanych m.in. ze środków zewnętrznych.

W ramach prac nad strategią rozwoju przeprowadzono diagnozę, której celem była analiza potencjału społeczno-gospodarczego Miasta i Gminy Gołańcz, uwzględniając przy tym przestrzenne uwarunkowania. Diagnoza jest punktem wyjścia do konstruowania kierunków działań, a następnie celów strategicznych i działań¹.

W oparciu o wnioski z przeprowadzonej analizy sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej miasta i gminy w Strategii Rozwoju przedstawiono plan działań do 2030 roku. Określone zostały następujące elementy: wizja rozwoju, cele strategiczne i operacyjne oraz sposób realizacji i finansowania Strategii, ze wskazaniem podmiotów zaangażowanych w jej wdrażanie. Ponadto przedstawiono działania, które pozwolą osiągnąć zakładane długookresowe cele strategiczne.

Uwarunkowania programowe

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Gołańcz na lata 2023-2030 stanowi dokument bazowy, który określa, jakie działania powinny być wdrażane, aby wspierać dalszy rozwój Miasta i Gminy, przede wszystkim w sferze społecznej i gospodarczej, ale także wpływać na ożywienie sfery kulturalnej i turystycznej z uwzględnieniem zasad zrównoważonego rozwoju. Przy jej formułowaniu, pod uwagę wzięto założenia obowiązujących dokumentów strategicznych wyższego rzędu, tj.:

- Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.),
- Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030,
- Strategii Zrównoważonego Rozwoju Transportu do 2030 r.,
- Strategii Rozwoju Województwa Wielkopolskiego do 2030 r.,
- Krajowy Program Ochrony Zabytków i Opieki nad Zabytkami na lata 2019-2022.

Poniżej dokonano opisu zgodności założeń strategicznych Miasta i Gminy Gołańcz z dokumentami wyższego rzędu.

¹ Diagnoza sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej gminy z uwzględnieniem obszarów funkcjonalnych na potrzeby opracowania Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Gołańcz stanowi odrębny raport. W niniejszej Strategii uwzględniono najważniejsze wnioski z diagnozy.

Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)

Strategia została przyjęta uchwałą nr 8 Rady Ministrów z dnia 14 lutego 2017 r. w sprawie przyjęcia Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.) (M.P. 2017 poz. 260). Głównym celem Strategii jest tworzenie warunków dla wzrostu dochodów mieszkańców Polski przy jednoczesnym wzroście spójności w wymiarze społecznym, ekonomicznym, środowiskowym i terytorialnym.

W dokumencie określono następujące cele szczegółowe:

- cel szczegółowy I – trwały wzrost gospodarczy oparty coraz silniej o wiedzę, dane i doskonałość organizacyjną,
- cel szczegółowy II – rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony,
- cel szczegółowy III – skuteczne państwo i instytucje służące wzrostowi oraz włączeniu społecznemu i gospodarczemu.

Cele zakładane do realizacji przez Miasto i Gminę wpisują się w cele i kierunki działań zawarte w Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju, głównie w cel szczegółowy III – Skuteczne państwo i instytucje służące wzrostowi oraz włączeniu społecznemu i gospodarczemu, kierunek interwencji – zwiększenie efektywności programowania rozwoju poprzez zintegrowanie planowania przestrzennego i społeczno-gospodarczego oraz zapewnienie realnej partycypacji społecznej, a także cel szczegółowy II – Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony, kierunki interwencji – aktywne gospodarczo i przyjazne mieszkańcom miasta, rozwój obszarów wiejskich i wzmocnienie sprawności administracyjnej samorządów terytorialnych oraz ich zdolności do współpracy z partnerami na rzecz rozwoju.

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030

Jest to podstawowy dokument strategiczny polityki regionalnej państwa w perspektywie do 2030 r. i został przyjęty przez Radę Ministrów uchwałą nr 102 z dnia 17 września 2019 r. (M.P. 2019 poz. 1060). Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030 rozwija postanowienia Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.).

Głównym celem polityki regionalnej jest efektywne wykorzystanie endogenicznych potencjałów terytoriów i ich specjalizacji dla osiągnięcia zrównoważonego rozwoju kraju, co tworzyć będzie warunki do wzrostu dochodów mieszkańców Polski przy jednoczesnym osiągnięciu spójności w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym.

Powyższy cel realizowany jest poprzez trzy cele szczegółowe polityki regionalnej:

1. Zwiększenie spójności rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym;

2. Wzmacnianie regionalnych przewag konkurencyjnych;
3. Podniesienie jakości zarządzania i wdrażania polityk ukierunkowanych terytorialnie.

Założenia strategiczne Miasta i Gminy Gołańcz zostały określone z uwzględnieniem postanowień Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030.

Strategia Zrównoważonego Rozwoju Transportu do 2030 roku

Strategia została przyjęta przez Radę Ministrów uchwałą nr 105 z dnia 24 września 2019 r. (M.P. z 2019 r. poz. 1055).

Cel główny Strategii brzmi: Zwiększenie dostępności transportowej oraz poprawa bezpieczeństwa ruchu uczestników i efektywności sektora transportowego, przez tworzenie spójnego, zrównoważonego, innowacyjnego i przyjaznego użytkownikowi systemu transportowego w wymiarze krajowym, europejskim i globalnym. Zrealizowanie powyższego celu wymagać będzie osiągnięcia następujących kierunków interwencji:

- kierunek interwencji 1: budowa zintegrowanej, wzajemnie powiązanej sieci transportowej służącej konkurencyjnej gospodarce,
- kierunek interwencji 2: poprawa sposobu organizacji i zarządzania systemem transportowym,
- kierunek interwencji 3: zmiany w indywidualnej i zbiorowej mobilności,
- kierunek interwencji 4: poprawa bezpieczeństwa uczestników ruchu oraz przewożonych towarów,
- kierunek interwencji 5: ograniczanie negatywnego wpływu transportu na środowisko,
- kierunek interwencji 6: poprawa efektywności wykorzystania publicznych środków na przedsięwzięcia transportowe.

Założenia strategiczne Miasta i Gminy Gołańcz, obejmujące wykorzystanie potencjału ze względu na położenie i dostępność komunikacyjną, a także dalsze prace w zakresie rozwoju i modernizacji infrastruktury drogowej, wpłyną na osiągnięcie celu głównego Strategii Zrównoważonego Rozwoju Transportu do 2030 r.

Strategia rozwoju województwa wielkopolskiego do 2030 roku

Strategia rozwoju województwa wielkopolskiego do 2030 roku przyjęta została uchwałą nr XVI/287/20 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 27 stycznia 2020 roku.

Misją Samorządu Województwa jest umacnianie krajowej i europejskiej pozycji Wielkopolski, rozwój jej potencjału społecznego i gospodarczego, podnoszenie poziomu życia mieszkańców oraz dbanie o środowisko przyrodnicze i dziedzictwo kulturowe regionu dla dobra jego obecnych i przyszłych pokoleń w myśl zasad zrównoważonego rozwoju.

Natomiast wizja rozwoju brzmi następująco: Wielkopolska w 2030 roku to region przodujący w kraju, liczący się w Europie i szanujący jej uniwersalne wartości, świadomy swojego dziedzictwa przyrodniczego i cywilizacyjnego, spójny, zrównoważony i dostępny terytorialnie, otwarty na nowe idee i ludzi, silny nowoczesną gospodarką, aspiracjami i wiedzą swoich mieszkańców, zapewniający im bardzo dobre warunki życia, pracy i wypoczynku na całym obszarze województwa.

Cel generalny jest tożsamy z wizją rozwoju. W Strategii wyróżniono cztery następujące cele strategiczne, a w ich obrębie jedenaście celów operacyjnych.

1. Wzrost gospodarczy wielkopolski bazujący na wiedzy swoich mieszkańców;
 - 1.1. Zwiększenie innowacyjności i konkurencyjności gospodarki regionu;
 - 1.2. Wzrost aktywności zawodowej i utrzymanie wysokiej jakości zatrudnienia;
 - 1.3. Wzrost i poprawa wykorzystania kapitału ludzkiego na rynku pracy;
2. Rozwój społeczny wielkopolski oparty na zasobach materialnych i niematerialnych regionu;
 - 2.1. Rozwój Wielkopolski świadomy demograficznie;
 - 2.2. Przeciwdziałanie marginalizacji i wykluczeniom;
 - 2.3. Rozwój kapitału społecznego i kulturowego regionu;
3. Rozwój infrastruktury z poszanowaniem środowiska przyrodniczego wielkopolski;
 - 3.1. Poprawa dostępności i spójności komunikacyjnej województwa;
 - 3.2. Poprawa stanu oraz ochrona środowiska przyrodniczego Wielkopolski;
 - 3.3. Zwiększenie bezpieczeństwa i efektywności energetycznej;
4. Wzrost skuteczności wielkopolskich instytucji i sprawności zarządzania regionem;
 - 4.1. Rozwój zdolności zarządczych i świadczenia usług;
 - 4.2. Wzmocnienie mechanizmów koordynacji i rozwoju.

Wyżej wymienione cele na szczeblu wojewódzkim są spójne z celami rozwojowymi określonymi przez Strategię Rozwoju Miasta i Gminy Gołańcz na lata 2023-2030. Realizacja ich założeń wpłynie na osiągnięcie zakładanych efektów na terenie gminy i województwa wielkopolskiego. Poniżej przedstawiono powiązanie celów strategicznych rozwojowych Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Gołańcz na lata 2023-2030 z konkretnymi celami Strategii rozwoju województwa wielkopolskiego:

Strategia Rozwoju Gminy Gołańcz	Strategia rozwoju województwa wielkopolskiego
Cel 1. Aktywna i zintegrowana lokalna społeczność	Cel 2. Rozwój społeczny wielkopolski oparty na zasobach materialnych i niematerialnych regionu
Cel 2. Zrównoważona działalność usługowo-gospodarcza	Cel 1. Wzrost gospodarczy wielkopolski bazujący na wiedzy swoich mieszkańców
Cel 3. Przyjazna przestrzeń do życia dla społeczności lokalnej i środowiska naturalnego	Cel 3. Rozwój infrastruktury z poszanowaniem środowiska przyrodniczego wielkopolski
	Cel 4. Wzrost skuteczności wielkopolskich instytucji i sprawności zarządzania regionem

Krajowy program ochrony zabytków i opieki nad zabytkami na lata 2019–2022

Dokument stanowi załącznik do uchwały nr 82 Rady Ministrów z dnia 13 sierpnia 2019 r. (M.P. 2019 poz. 808). Głównym celem projektu Krajowego programu ochrony zabytków i opieki nad zabytkami na lata 2019-2022 jest stworzenie warunków dla zapewnienia efektywnej ochrony i opieki nad zabytkami, poprzez realizację trzech celów szczegółowych, podzielonych na następujące kierunki działań:

Cel szczegółowy 1: „Optymalizacja systemu ochrony dziedzictwa kulturowego”:

1. Wzmocnienie systemu ochrony na poziomie lokalnym;
2. Wzmocnienie systemu ochrony na poziomie centralnym;

Cel szczegółowy 2: „Wsparcie działań w zakresie opieki nad zabytkami”:

- 1) Merytoryczne wsparcie działań w zakresie opieki nad zabytkami;
- 2) Podnoszenie bezpieczeństwa zasobu zabytkowego;

Cel szczegółowy 3: „Budowanie świadomości społecznej wartości dziedzictwa”:

1. Upowszechnianie wiedzy na temat dziedzictwa i jego wartości;
2. Tworzenie warunków dla sprawowania społecznej opieki nad zabytkami.

Cele Miasta i Gminy Gołańcz wpisują się w założenia Programu, szczególnie w cel szczegółowy 2 - Wsparcie działań w zakresie opieki nad zabytkami oraz cel szczegółowy 3 – Budowanie świadomości społecznej wartości dziedzictwa kulturowego. Realizacja działań uwzględnionych w niniejszej Strategii wpłynie na osiągnięcie zakładanych celów w Krajowym programie ochrony zabytków i opieki nad zabytkami na lata 2019–2022.

1. Wnioski z diagnozy

Zgodnie z art.10a ust.1 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz.U. 2021 poz. 1057 ze zm.) podmiot opracowujący projekt strategii rozwoju przygotowuje diagnozę sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej, z uwzględnieniem obszarów funkcjonalnych, w tym miejskich obszarów funkcjonalnych. W ramach przeprowadzonej diagnozy dokonano analizy sfery społecznej, gospodarczej i przestrzennej. Ponadto uwzględniono analizę zdolności inwestycyjnej Miasta i Gminy i potencjału jakości życia, w tym wyniki badania ankietowego.

Kompleksowa diagnoza sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej Miasta i Gminy Gołańcz na potrzeby opracowania niniejszej Strategii Rozwoju stanowi odrębny raport.

Położenie geograficzne i komunikacyjne

Miasto i Gmina Gołańcz jest gminą miejsko-wiejską, położoną w powiecie wągrowieckim, we wschodniej części województwa wielkopolskiego. Według danych GUS powierzchnia tego obszaru w 2021 roku wynosiła 192 km² i podzielona jest na miasto Gołańcz i 25 sołectw.

Podstawowy układ komunikacji na obszarze miasta i gminy tworzą: drogi wojewódzkie nr 191, 193, 241 oraz 242, drogi powiatowe oraz drogi gminne.

Układ komunikacyjny tworzy także linia kolejowa nr 356 relacji: Poznań Wschód – Bydgoszcz Główna. Jest to niezelektryfikowana linia kolejowa, na której odbywa się zarówno ruch pasażerski, jak i kolejowy. Obecnie czynny jest jedynie wielkopolski odcinek linii między Poznaniem a Gołańczą.

Planowana jest rewitalizacja trasy kolejowej z Wągrowca do Gołańczy i dalej w kierunku granicy województwa wielkopolskiego. Długość rewitalizowanego odcinka szlaku kolejowego ma wynieść 26 kilometrów, w tym 6 kilometrów – od Gołańczy do granicy województwa – jest obecnie nieprzejezdnych. Aktualna prędkość maksymalna pociągów pasażerskich na odcinku Wągrowiec – Gołańcz to 50 - 90 km/h. Przeprowadzenie prac umożliwi skrócenie czasu podróży dzięki podwyższeniu prędkości maksymalnej pociągów pasażerskich do 120 km/h, na minimum 90% długości rewitalizowanego odcinka oraz pociągów towarowych do 80 km/h. Na ok. 30 km odcinka od Wągrowca do granicy województwa utworzony zostanie nowy tor. Odtworzony zostanie niewykorzystywany od 2004 r. szlak Gołańcz – Panigródz. Spodziewana jest również poprawa bezpieczeństwa ruchu kolejowego i bezpieczeństwa podróżnych. Dzięki pracom modernizacyjnym, w tym pracom niwelującym bariery dla osób niepełnosprawnych, peronów i przystanków wpłyną na podwyższenie komfortu podróżnych. Projekt rewitalizacji trasy między Wągrowcem a granicą Wielkopolski zapewni lepszy dostęp do kolei dla wszystkich podróżnych oraz wpłynie na usprawnienie połączeń regionalnych i dalekobieżnych. Efektem inwestycji będą większe możliwości kolei i dogodny dostęp do

pociągów na kolejnych kilometrach linii. Projekt jest współfinansowany przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Wielkopolskiego. Obecnie PKP Polskie Linie Kolejowe S.A. podpisały umowę z wykonawcą. Dokumentacja inwestycji ma być gotowa w II poł. 2023 r. Koszt opracowania dokumentacji wyniesie 3,5 mln zł i będzie dofinansowana w ramach RPO Województwa Wielkopolskiego. Opracowana dokumentacja pozwoli na realizację inwestycji ze wsparciem środków unijnych z nowej perspektywy na lata 2021-2027.²

Sieć dróg gminnych umożliwia komunikację między poszczególnymi jednostkami osadniczymi miasta i gminy. Infrastruktura drogowa oraz linia kolejowa stwarzają warunki do przejazdów zarówno pasażerskich, jak i towarowych. System komunikacyjny uzupełniają ścieżki rowerowe.

Poniżej przedstawiono planowane do realizacji oraz obecnie już funkcjonujące węzły drogowe, z których mieszkańcy Miasta i Gminy Gołańcz mogą korzystać. W opisie wskazano, które węzły są planowane do realizacji, a które już są oddane do użytku. Odległość do istniejących i planowanych węzłów w linii prostej od miasta Gołańcz wynosi:

- na odcinku S11 Budzyń – Ujście (są to węzły planowane do realizacji):
 - węzeł Budzyń ok. 23 km,
 - węzeł Chodzież ok. 26 km,
 - węzeł Ujście ok. 40 km.
- na odcinku S10 Białośliwie – Wyrzysk:
 - węzeł Białośliwie ok. 26 km (planowany do realizacji),
 - węzeł Łobżenica ok. 25 km (węzeł w użytkowaniu),
 - węzeł Wyrzysk ok. 25 km (węzeł w użytkowaniu).
- na odcinku S5 Żnin Północ – Szubin Południe (są to węzły w użytkowaniu):
 - węzeł Żnin Północ ok. 28 km,
 - węzeł Pałuki ok. 28 km,
 - węzeł Szubin Południe ok. 30 km.

Dogodny dojazd do autostrady A2 odbywa się dopiero poprzez dojazd do S11 lub S5.

Miasto i Gmina Gołańcz nie jest dostatecznie atrakcyjna pod względem dostępności komunikacyjnej. Na obszarze znajdują się drogi wojewódzkie, ale od dróg krajowych prowadzących do większych miast dzieli je kilkadziesiąt kilometrów. W związku z tym występuje problem komunikacyjny z dużymi ośrodkami, zwłaszcza z Bydgoszczą. Ponadto

² <https://wagrowiec.naszemiasto.pl>, <https://www.plk-sa.pl>

stan techniczny dróg znajdujących się na tym terenie jest niedostateczny oraz brakuje obwodnicy miasta.

Mieszkańcy zgłaszają również braki w zakresie infrastruktury okołodrogowej: chodników, ścieżek rowerowych i oświetlenia ulicznego. Możliwością komunikacyjną będzie realizowany odcinek drogi ekspresowej nr 11 Ujście-Oborniki. Obecnie RDOŚ w Poznaniu jest w trakcie wydawania opiniowania projektu. W III kwartale 2022 r. ma być wydana decyzja o środowiskowych uwarunkowaniach. Ogłoszenie postępowania przetargowego na realizację zadania w systemie Zaprojektuj i wybuduj, jest planowane na przełomie 2023 i 2024 roku, a roboty budowlane mają być realizowane w latach 2025-2028.³

Środowisko przyrodnicze

Brak uciążliwego przemysłu oraz bliskość form ochrony przyrody wpływa na wysokie walory przyrodnicze miasta i gminy. Szata roślinna jest zróżnicowana, co wiąże się z występowaniem blisko siebie terenów rolnych, leśnych oraz obszarów wysoce cennych przyrodniczo i krajobrazowo. Najcenniejsze pod względem bioróżnorodności tereny skupia północna część miasta i gminy, gdzie zlokalizowane są główne kompleksy leśne. Zgodnie z danymi w Centralnym Rejestrze Form Ochrony Przyrody znajdują się tutaj cenne obszary tj.: obszar chronionego krajobrazu „Dolina Noteci”, obszar chronionego krajobrazu „Dolina Wełny i Rynna Gołaniecko-Wągrowiecka”, obszar Natura 2000 Dolina Noteci, obszar Natura 2000 Dolina Środkowej Noteci i Kanału Bydgoskiego oraz pomniki przyrody.

Na obszarze miasta i gminy Gołańcz zlokalizowane są dwa korytarze ekologiczne. Są to GKPnC-16 Lasy Nadnoteckie oraz GKPnC-17 Dolina Noteci.

Miasto i Gmina Gołańcz pod względem hydrograficznym należy do regionu wodnego Warty, wchodzącego w skład obszaru dorzecza Odry.

Głównymi ciekami przepływającymi przez ten teren są rzeki Noteć i Kcynka. Na opisywanym obszarze występują następujące jednolite części wód powierzchniowych:

- PLRW600017188529 Kcynka,
- PLRW600023188532 Młynówka Borowska,
- PLRW600023188569 Margoninka,
- PLRW60002518649 Struga Gołaniecka,
- PLRW600024188519 Noteć od Kanału Bydgoskiego do Kcynki,
- PLLW10215 Jezioro Czeszewskie.

³ <https://www.gov.pl/web/gddik>

W latach 2014-2019 monitoringiem zostały objęte wszystkie jednolite części wód powierzchniowych (dalej jcwp), znajdujące się na terenie miasta i gminy. Wykonana ocena stanu wód wykazała, że ww. jcwp odznaczają się złym stanem wód.

Z kolei badaniom w 2020 r. poddane zostały:

- PLRW600023188569 Margoninka,
- PLRW600024188519 Noteć od Kanału Bydgoskiego do Kcynki,
- PLLW10215 Jezioro Czeszewskie.

Jak dotąd określono klasę elementów biologicznych i fizykochemicznych (grupa 3.1 - 3.5) oraz fizykochemicznych - specyficzne zanieczyszczenia syntetyczne i niesyntetyczne (3.6) dla jcwp Noteć od Kanału Bydgoskiego do Kcynki i jezioro Czeszewskie. Dla elementów biologicznych dla jcwp PLRW600024188519 oraz PLLW10212 uzyskano 3 klasę. W grupie elementów fizykochemicznych dla jcwp Noteć od Kanału Bydgoskiego do Kcynki odnotowano klasę >2. Klasę elementów biologicznych jcwp Jezioro Czeszewskie oznaczono jako 2. W grupie elementów fizykochemicznych (grupa 3.1 - 3.5) dla jcwp Jezioro Czeszewskie oznaczono klasę >2, a dla elementów fizykochemicznych - specyficzne zanieczyszczenia syntetyczne i niesyntetyczne (3.6) odnotowano klasę 2.

Według map zagrożenia powodziowego i map ryzyka powodziowego dostępnych na stronie internetowej Geoportal, na terenie miasta i gminy Gołańcz istnieje zagrożenie wystąpienia powodzi. Szczególnie narażone są tereny znajdujące się w okolicy rzeki Noteć, Kcynka. Na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią zabrania się wykonywania robót oraz czynności utrudniających ochronę przed powodzią lub zwiększających zagrożenie powodziowe, m.in. zabrania się wykonywania urządzeń wodnych oraz obiektów budowlanych, sadzenia drzew lub krzewów czy zmiany ukształtowania terenu. Zakazy te mogą zostać zniesione dla poszczególnych działań decyzją Regionalnego Dyrektora Zarządu Gospodarki Wodnej. Przy wałach przeciwpowodziowych obowiązują zakazy dotyczące wykonywania robót lub czynności, które mogą wpływać na szczelność lub stabilność wałów przeciwpowodziowych. Zakazy te nie dotyczą robót związanych z utrzymaniem, odbudową, rozbudową lub przebudową wałów przeciwpowodziowych.

Na obszarze tym obowiązuje Plan Zarządzania Ryzykiem Powodziowym dla obszaru dorzecza Odry przyjęty rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 18 października 2016 r. Zgodnie z powyższym dokumentem gmina powinna prowadzić działania mające na celu:

- ochronę i zwiększanie naturalnej retencji oraz przywracanie naturalnych warunków przepływu,
- racjonalne gospodarowanie obszarami zagrożenia powodziowego, w tym w zakresie ustalania warunków zabudowy i zagospodarowania terenu,

- realizację i eksploatację technicznej infrastruktury ochrony przeciwpowodziowej,
- doskonalenie systemu zarządzania ryzykiem powodziowym,
- przygotowanie do likwidacji szkód powodziowych,
- podniesienie świadomości społecznej w zakresie ochrony przed zagrożeniem powodziowym.

Obecnie przygotowywany jest projekt I aktualizacji Planu Zarządzania Ryzykiem Powodziowym, który będzie obowiązywać w latach 2022-2027.

Na obszarze tym obowiązuje dokument o nazwie „Aktualizacja Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry” ustanowiony rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 18 października 2016 r. w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry (Dz. U. 2016 r. poz. 1967 ze zm.). W 2022 r. zostaną ustanowione nowe Plany gospodarowania wodami o nazwie „Druga aktualizacja planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry”. W dokumentach tych znajdują się działania dla miasta i gminy, zmierzające do poprawy stanu wód.

Procesy demograficzne

Zgodnie z danymi z GUS i przeprowadzoną diagnozą do Strategii w ciągu ostatnich lat spadła liczba mieszkańców. Ogólna liczba ludności w okresie 2017-2021 zmniejszyła się o 2,96%.

Z analizy demograficznej wynika, iż na terenie miasta i gminy nie występuje korzystna sytuacja w tym zakresie. Widoczny jest spadek liczby ludności, na co wpływ ma ujemne saldo migracji oraz przyrost naturalny. Taka sama sytuacja ma miejsce na terenie powiatu wągrowieckiego. W analizowanym okresie liczba ludności spadała, przyrost naturalny był na ujemnym poziomie, jedynie saldo migracji w ostatnim roku było na dodatnim poziomie. Na terenie województwa wielkopolskiego sytuacja kształtowała się inaczej, gdyż obserwowany jest wzrost liczby ludności.

Na terenie miasta i gminy Gołańcz rośnie też liczba osób w wieku poprodukcyjnym, a maleje w wieku produkcyjnym, co wskazuje na postępujący proces starzenia społeczeństwa i jest to sytuacja spójna z tendencją na terenie powiatu wągrowieckiego i kraju. Na terenie województwa wielkopolskiego widoczny jest wzrost liczby ludności w wieku poprodukcyjnym oraz wzrost ludności w wieku przedprodukcyjnym.

Gospodarka

W ciągu ostatnich lat zaobserwowano wzrost liczby podmiotów gospodarczych. Głównym miejscem pracy i źródłem utrzymania dla większości mieszkańców jest praca w gospodarstwach rolnych oraz w zakładach usługowo-handlowych na terenie powiatu wągrowieckiego oraz m.in. w Wągrowcu, Nakle nad Notecią, Pile czy Bydgoszczy.

Wskaźniki aktywności gospodarczej na terenie miasta i gminy w latach 2017-2021 przyjmowały wartości niższe niż średnie wartości dla powiatu wągrowieckiego, województwa wielkopolskiego i kraju. W ciągu ostatnich 5 lat na obszarze tym odnotowano spadek stopy bezrobocia, jednakże była wyższa niż na terenie powiatu wągrowieckiego, czy województwa.

Przyciągnięcie przedsiębiorstw i zachęcenie ich do prowadzenia działalności gospodarczej znajduje odzwierciedlenie we wzroście dochodów własnych gminy przez zwiększenie jej wpływów z podatku od nieruchomości i udziałów CIT, ale również może przyczynić się do powstania nowych miejsc pracy i zmniejszenia się liczby osób bezrobotnych. Na poprawę sytuacji na rynku pracy na terenie miasta i gminy Gołańcz może mieć wpływ prowadzenie działań związanych z aktywizacją gospodarczą mieszkańców, wspieranie lokalnej gospodarki oraz współpraca z przedsiębiorcami.

Mieszkalnictwo

Na terenie miasta i gminy rozwój mieszkalnictwa jest nieznaczny. Standard mieszkań jest zróżnicowany, ale obserwuje się poprawę stanu technicznego zasobu mieszkaniowego. Koncentracja budownictwa mieszkaniowego występuje w Gołańczy i większych wsiach. Ponadto na rozwój mieszkalnictwa na danym terenie wpływ na również jego uzbrojenie w infrastrukturę techniczną.

W ostatnim czasie wystąpiło jednak zainteresowanie deweloperów terenami przeznaczonymi na mieszkalnictwo znajdującymi się na terenie miasta i gminy, co w kolejnych latach może przyczynić się do większego rozwoju obszaru w tym zakresie. Czynnikiem, które mają wpływ na rosnącą tendencję inwestycji deweloperskich, są przede wszystkim atrakcyjne ceny i dostępność gruntów oraz sprawny proces przeprowadzania procedur administracyjnych.

Edukacja i opieka nad dziećmi do lat 3

Miasto i Gmina Gołańcz, zgodnie ze swoją kompetencją, prowadzi edukację w zakresie przedszkolnym, podstawowym i ponadpodstawowym.

Funkcjonuje tu Publiczne Przedszkole w Gołańczy oraz oddziały przedszkolne przy Szkole Podstawowej im. ppłk. W. Kowalskiego w Gołańczy, Szkole Podstawowej im. S. Staszica w Morakowie, Szkole Podstawowej im. dyr. N. Przybylskiego w Smogulcu oraz Szkole Podstawowej im. M. Kopernika w Panigrodzu.⁴ Odsetek dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym jest niewystarczający oraz niższy od średniej wartości dla powiatu wągrowieckiego i województwa wielkopolskiego.

Na terenie miasta i gminy Gołańcz funkcjonują 4 szkoły podstawowe:

⁴ Raport o stanie Miasta i Gminy Gołańcz za rok 2021

- Szkoła Podstawowa im. ppłk. W. Kowalskiego w Gołańczy,
- Szkoła Podstawowa im. S. Staszica w Morakowie,
- Szkoła Podstawowa im. dyr. N. Przybylskiego w Smogulcu,
- Szkoła Podstawowa im. M. Kopernika w Panigrodzu.

Każda ze szkół zapewnia dostęp do wykwalifikowanej kadry oraz bogatej oferty dydaktycznej. Baza dydaktyczna szkół jest systematycznie uzupełniana o nowoczesne pomoce dydaktyczne, sprzęt sportowy i inne narzędzia do prowadzenia zajęć edukacyjnych.

Wskaźnik skolaryzacji obrazuje, że część uczniów uczy się w jednostkach oświatowych poza terenem miasta i gminy.

Do publicznych szkół ponadpodstawowych na terenie miasta i gminy należy Zespół Szkół im. Karola Libelta w Gołańczy. Na zespół szkół składa się Branżowa Szkoła I Stopnia, Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych, Liceum Ogólnokształcące, Zasadnicza Szkoła Zawodowa oraz technikum.

Kultura, turystyka, sport i rekreacja

Na terenie miasta i gminy Gołańcz zadania z zakresu popularyzacji kultury realizuje przede wszystkim Gołaniecki Ośrodek Kultury, w skład którego wchodzi także Biblioteka Publiczna im. W. Kubanka w Gołańczy.

Działają tutaj również pozarządowe organizacje i stowarzyszenia, których głównym zadaniem jest zaspokajanie kulturalnych potrzeb mieszkańców oraz kreowanie kulturalnej tożsamości tego regionu.

Gołaniecki Ośrodek Kultury (GOK) prowadzi swoją działalność, realizując zadania w dziedzinie tworzenia, upowszechniania i odnowy kultury, czytelnictwa i edukacji narodowej. GOK Gołańcz organizuje szereg różnych imprez i wydarzeń kulturalnych, m.in.: impreza integracyjna pn. „Jesteśmy tacy sami”, „Mikołajki na rynku w Gołańczy”, narodowe czytanie, ferie z GOK, rajdy rowerowe, „Tradycje słowiańskie źródłem mocy gołanieckiej kultury”.

Na terenie miasta i gminy Gołańcz funkcjonuje wiele świetlic wiejskich oraz świetlica „Stodoła”. Swoje biuro mają tam Towarzystwo Miłośników Ziemi Gołanieckiej, Gołaniecki Uniwersytet Trzeciego Wieku oraz Stowarzyszenie „Zdrowy Styl” oraz gołanieckie koło Polskiego Związku Emerytów Rencistów i Inwalidów.

Promocją kultury zajmują się również Koła Gospodyń Wiejskich. Jedno z nich wpisane jest do Krajowego Rejestru Kół Gospodyń Wiejskich. Jest to: Koło Gospodyń Wiejskich Konary.

Prowadzone są tu różnorodne zajęcia oraz wydarzenia dla różnych grup wiekowych. Kluczową rolę w kształtowaniu oferty kulturalnej i rekreacyjno-sportowej odgrywają jednostki

organizacyjne Miasta i Gminy - ośrodek kultury oraz Biblioteka Publiczna, a ich działalność uzupełniają stowarzyszenia.

Podsumowując zarówno na terenie miasta i gminy Gołańcz, na terenie powiatu i województwa obserwuje się tendencję spadkową zainteresowania mieszkańców uczestnictwem w życiu kulturalnym, jednakże na terenie miasta i gminy Gołańcz ten spadek jest wyższy niż w powiecie czy województwie.

Zadania z zakresu upowszechniania sportu na terenie miasta i gminy realizują przede wszystkim: placówki oświatowe, przy których znajduje się infrastruktura sportowa. Na terenie miasta i gminy znajdują się: boiska sportowe, kompleks „ORLIK 2012”, stadion miejski, boiska sportowe na wsiach, Kompleks Sportowo-Rekreacyjny im. Świętego Jana Pawła II, czy hala widowiskowo-sportowa przy Zespole Szkół im. Karola Libelta w Gołańczy. Na terenie miasta i gminy popularyzacją sportu aktywności fizycznej zajmują się m.in. Gołaniecki Klub Sportowy „Zamek” Gołańcz, uczniowskie kluby sportowe oraz Miejsko-Gminne Zrzeszenie LZS w Gołańczy.

Miasto i Gmina Gołańcz charakteryzuje walorami przyrodniczymi oraz unikalnym dziedzictwem historycznym. Istotną rolę pod względem atrakcyjności turystycznej odgrywa nie tylko infrastruktura turystyczna, ale także dostęp do terenów wypoczynkowych i rekreacyjnych oraz obiekty sportowe.

Miasto i Gmina Gołańcz położona jest na Pałukach. Występują tutaj walory przyrodnicze oraz kulturowe, do których należą rzeki, obszar chronionego krajobrazu, obszary Natura 2000, pomniki przyrody oraz obiekty zabytkowe i imprezy kulturalne o zasięgu lokalnym.

Do atrakcji turystycznych można zaliczyć m.in.:

- kościół św. Katarzyny i bł. Marii Pasterki w Smogulcu,
- kościół św. Wawrzyńca i kościół pobernardyński p.w. Najświętszej Marii Panny w Gołańczy,
- kościół szachulcowy w Chojnie, kościół św. Andrzeja w Czeszewie oraz kościół św. Jana Chrzciciela w Panigrodzu,
- dworek w Smogulcu, Brdowie, Olesznie, Czeszewie i Czesławicach,
- zamek Kasztelański w Gołańczy,
- bunkry w Gołańczy,
- rynek miejski w Gołańczy.⁵

⁵ <https://golancz.pl>

Ze względu na rolniczy charakter obszaru wiejskiego, część obiektów zabytkowych związana jest z dawnymi majątkami ziemskimi (zespoły dworskie, folwarczne i pałacowe).

Reasumując występujące na terenie miasta i gminy walory turystyczne, rekreacyjne sprzyjają aktywnemu i przyjemnemu wypoczynkowi. Jest to obszar cechujący się brakiem zgiełku, hałasu, gdzie panuje spokój. Dziedzictwo kulturowe stanowi również czynnik przyciągający odwiedzających. Wobec powyższego ważnym aspektem jest rozwój produktów i walorów turystycznych na terenie miasta i gminy.

Ochrona zdrowia

Placówką zapewniającą podstawową opiekę medyczną na tym obszarze jest Zespół Opieki Zdrowotnej, na który składa się m.in.: Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Przychodnia Medycyny Rodzinnej, Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Przychodnia Rehabilitacyjna REFIKS, Poradnia Położniczo - Ginekologiczna Femina oraz Poradnia Podstawowej Opieki Zdrowotnej „SALUS”. Przy Zespole Opieki Zdrowotnej stacjonuje Podstawowy Zespół Wyjazdowy Ratownictwa Medycznego „P”. Funkcjonują tu również dwie apteki.

Porównując sytuację na terenie miasta i gminy Gołańcz w zakresie opieki zdrowotnej jest ona spójna z sytuacją na terenie powiatu i województwa. Liczba porad lekarskich udzielanych na jednego mieszkańca w zakresie ambulatoryjnej opieki zdrowotnej na terenie miasta i gminy była mniejsza niż w powiecie, czy województwie, jednakże na każdym obszarze liczba porad udzielana na jednego mieszkańca przyjmowała tendencję spadkową. W zakresie porad na jednego mieszkańca w ramach Podstawowej Opieki Zdrowotnej (POZ) sytuacja zarówno na terenie miasta i gminy, powiatu, czy województwa była podobna, jednakże najmniej porad udzielono w 2021 r. na terenie powiatu wągrowieckiego..

Pomoc społeczna

Ustawowe zadania pomocy społecznej na terenie miasta i gminy Gołańcz wypełnia **Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Gołańczy**. Jego bieżące funkcjonowanie zapewniają środki finansowe z budżetu Gminy oraz środki z budżetu państwa. Na przestrzeni lat 2017-2021 kwota świadczeń ulegała wahaniom. Według danych ze Sprawozdań z wykonania budżetu Miasta i Gminy Gołańcz liczba osób korzystająca z zasiłków stałych zmalała, natomiast liczba osób korzystająca z zasiłków okresowych wzrosła od 2017 r. Zgodnie z danymi GUS liczba osób korzystających z pomocy społecznej na terenie miasta i gminy Gołańcz spadła od 2017 r. Tendencja ta jest spójna z tendencją w powiecie wągrowieckim oraz województwie wielkopolskim.

Ponadto funkcjonuje tu Środowiskowy Dom Samopomocy w Gołańczy. Dom przeznaczony jest dla osób niepełnosprawnych intelektualnie (typ B) oraz przewlekłe psychicznie chorych (typ A). Jest to ośrodek koedukacyjny pobytu dziennego. Funkcjonuje tu również placówka

wykonująca rehabilitację społeczną i zawodową niepełnosprawnych podopiecznych – Warsztaty Terapii Zajęciowej.

Bezpieczeństwo publiczne

Na terenie miasta i gminy funkcjonuje Posterunek Policji, zlokalizowany w Gołańczy. Ponadto, w celu zapewnienia bezpieczeństwa mieszkańcom, na tutejszym obszarze całodobowo funkcjonuje monitoring. W zakresie bezpieczeństwa publicznego na terenie tym działania prowadzą: Dzielnicowi z Komendy Powiatowej Policji w Wągrowcu oraz 10 jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych. Do poprawy bezpieczeństwa na terenie tym przyczyniają się działania Miasta i Gminy w zakresie wsparcia finansowego funkcjonowania Ochotniczych Straży Pożarnych. Dzięki inwestycjom w sprzęt OSP ma możliwość lepszego reagowania i udzielania pomocy.

Po przeprowadzonej diagnozie, w zakresie bezpieczeństwa, zidentyfikowane problemy nie odbiegają znacząco od tych, które występują w podobnych gminach. Ma to wpływ na odbieranie obszaru miasta i gminy w opinii publicznej wśród mieszkańców, jako miejsca spokojnego.

Infrastruktura techniczna

Na terenie miasta i gminy Gołańcz nie funkcjonuje centralny system ciepłowniczy i nie działają przedsiębiorstwa ciepłownicze. Ciepło odbiorcom dostarczane jest za pomocą indywidualnych kotłowni i systemów grzewczych, które zaspokajają potrzeby budynków mieszkalnych oraz obiektów publicznych. W celach grzewczych najczęściej wykorzystywane są paliwa stałe oraz gaz.

W związku z brakiem uzasadnienia ekonomicznego budowy sieci ciepłowniczej brak sieci ciepłowniczej nie można rozpatrywać jako wada Miasta i Gminy Gołańcz. Miasto i Gmina Gołańcz udziela dotacji celowych ze środków budżetu Miasta i Gminy Gołańcz na wymianę źródeł ciepła na przedsięwzięcia służące poprawie jakości powietrza. Dotacje przyznawane są na mocy uchwały nr XXIII/225/20 Rady Miasta i Gminy Gołańcz z dnia 24 listopada 2020 r. Dotacja przyznawana jest na trwałą wymianę źródła ciepła na ekologiczne, tj. kocioł elektryczny, gazowy, olejowy, pompę ciepła, na paliwo stałe lub biomasę umożliwiającą wyłącznie automatyczne podanie paliwa, spełniający minimalne wymagania określone w rozporządzeniu Komisji Europejskiej 2015/1189 z dnia 28 kwietnia 2015 r. Celem dofinansowania jest ograniczenie emisji zanieczyszczeń powietrza, których źródłem są niskosprawne kotły i piece na paliwa stałe. Miasto i Gmina Gołańcz stara się poprawiać stan jakości powietrza na terenie gminy poprzez udzielanie dofinansowań do wymiany źródeł ciepła na ekologiczne. Należy zwrócić uwagę, że nie wszystkie jednostki samorządu terytorialnego wychodzą z inicjatywą dofinansowywania swoich mieszkańców, co jest niewątpliwym atutem

Miasta i Gminy Gołańcz i świadczy o trosce o mieszkańców i dbaniu o ich zdrowie i jakość życia.

Miasto i Gmina Gołańcz jest zgazyfikowana w niewielkim stopniu. Rozwój sieci gazowej na tym terenie jest bardzo słaby. Urządzenia zasilane gazem ziemnym są praktyczne, wygodne, ekonomiczne i przyjazne dla środowiska. Gaz ziemny spala się bez powstawania dymu i sadzy, co odciąża środowisko naturalne i eliminuje działania związane z utrzymaniem czystości. Zatem zgazyfikowanie miasta i gminy Gołańcz niesie za sobą plusy zarówno dla użytkowników, jak i całej lokalnej społeczności. Gmina, która została zgazyfikowana, jest pozytywnie odbierana, a sama gazyfikacja zwiększa atrakcyjność obszaru.

Miasto i Gmina Gołańcz zaopatrywana jest w energię elektryczną ze stacji GPZ 30/110 kV „Pawłowo”. Z niego energia elektryczna rozprowadzana jest liniami napowietrznymi średniego napięcia do stacji transformatorowych SN/nn. Następnie liniami energetycznymi niskiego napięcia jest doprowadzona do poszczególnych gospodarstw domowych.

Obecne potrzeby mieszkańców w zakresie zasilania w energię elektryczną są zaspokojone, jednakże wraz z rozwojem miasta i gminy konieczna będzie rozbudowa i modernizacja sieci rozdzielczej 15 kV.

Zaopatrzenie w energię elektryczną i zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego należy do zadań własnych gminy. Miasto i Gmina Gołańcz realizuje swoje zadanie i zapewnia mieszkańcom dostęp do energii elektrycznej.

W 2020 r. do sieci wodociągowej podłączonych było 97,60% budynków, a woda dostarczana jest z 6 ujęć wody. Badania jakości wody wykonane w 2022 r. na zlecenie Zakładu Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Gołańczy wykonane przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Wągrowcu wykazały przydatność wody do spożycia przez ludzi i brak istotnych zagrożeń dla zdrowia konsumentów korzystających z wody pochodzącej z wodociągów zbiorowego zaopatrzenia na terenie miasta i gminy.

Procent budynków podłączonych do infrastruktury wodociągowej na terenie miasta i gminy jest wysoki. Mieszkańcy mają dostęp do dobrej jakości wody. Występują jednak problemy z zakresu stanu technicznego części wodociągów oraz stacji uzdatniania wody. Wobec tego Gmina powinna dążyć w tym zakresie do poprawy jakości infrastruktury wodociągowej.

Liczba osób korzystających z sieci kanalizacyjnej w 2020 roku wyniosła 3 526 osób. Stopień podłączenia budynków mieszkalnych wynosi 48,10%. W miejscach, gdzie budowa systemu kanalizacji zbiorowej jest ekonomicznie nieuzasadniona, gospodarka ściekowa jest oparta na gromadzeniu ścieków w zbiornikach bezodpływowych (szambach) oraz przydomowych oczyszczalniach ścieków. Według danych GUS na terenie miasta i gminy znajduje się 769 szt. zbiorników bezodpływowych oraz 107 szt. przydomowych oczyszczalni ścieków. Funkcjonują

tu dwie oczyszczalnie ścieków: w Gołańczy i Smogulcu. Na terenie miasta i gminy Gołańcz utworzono aglomerację Gołańcz (PLWL1080). Aglomeracja objęta jest działalnością oczyszczalni ścieków w Gołańczy. Aglomeracja ta obejmuje 4 304 RLM.

Sieć kanalizacyjna na terenie miasta i gminy nie jest dostatecznie rozwinięta. Zdecydowanie większy procent budynków korzysta z instalacji wodociągowej niż z kanalizacyjnej. Spowodowane jest to rozproszeniem zabudowy na obszarze wiejskim. Istotny jest w miarę możliwości dalszy rozwój sieci kanalizacyjnej, co wpływa na zaspokojenie podstawowych potrzeb mieszkańców i podnosi poziom ich życia.

Utrzymanie czystości i porządku w gminach należy do obowiązkowych zadań własnych gminy i stanowi istotną kwestię, jaką jest troska o dobro wspólne lokalnej społeczności. Miasto i Gmina Gołańcz zapewnia czystość i porządek na swoim terenie i tworzyły warunki niezbędne do ich utrzymania.

Analiza zdolności inwestycyjnej

Diagnoza wykazała, że budżet Miasta i Gminy osiągał coraz wyższe dochody. W ciągu ostatnich 5 lat dochody wzrosły o 15,53%. Dochody majątkowe zmalały o 27,97%, a dochody bieżące wzrosły o 3 115 998,06 zł. W ciągu ostatnich 5 lat, co roku wypracowywano nadwyżkę operacyjną, co uznać należy za pozytywny aspekt planowania i wykonywania dochodów i wydatków bieżących w Gminie. Jeżeli chodzi o wynik budżetowy to nadwyżkę budżetową, udało się wypracować w trzech latach: 2017, 2019 i 2021.

Im wyższa jest wartość wskaźnika zdolności inwestycyjnej, tym większe są możliwości inwestycyjne lub większa możliwość zwiększenia wydatków bieżących w samorządach. Miasto i Gmina Gołańcz posiada zdolność inwestycyjną, która w ostatnich latach utrzymuje się na dość podobnym poziomie, a poziom ten jest umiarkowany, co świadczy o racjonalnej i zrównoważonej polityce finansowej Miasta i Gminy Gołańcz.

Polityka inwestycyjna miasta i gminy polega na świadomym i celowym wyborze przedsięwzięć inwestycyjnych według ustalonych kryteriów oraz na odpowiednim doborze źródeł ich finansowania, co znajduje odzwierciedlenie w planowaniu strategicznym.

Polityka przestrzenna

Powierzchnia miasta i gminy Gołańcz wynosi 19 182 ha, z czego powierzchnia miasta wynosi 1 264 ha, a powierzchnia obszaru wiejskiego wynosi 17 918 ha. Zgodnie z danymi GUS w obecnej strukturze funkcjonalnej największy udział procentowy w powierzchni stanowią użytki rolne i lasy oraz grunty leśne, oraz zadrzewione i zakrzewione. Resztę obszaru stanowią grunty pod wodami, grunty zabudowane i zurbanizowane, użytki ekologiczne, nieużytki oraz tereny różne.

Miasto Gołańcz stanowi siedzibę władz Miasta i Gminy i położona jest centralnie w stosunku do obszaru gminy, posiadając dobre powiązania drogowe z pozostałymi miejscowościami wiejskimi.

Zespoły zabudowy mieszkaniowej, zabudowa usługowa oraz przemysłowo-składowa dominują głównie w Gołańczy. Na pozostałym obszarze dominuje zabudowa zagrodowa, ze względu na rolniczy charakter obszaru.

Część obszaru położona na północ od miasta Gołańczy charakteryzuje się dość zwartym systemem osadnictwa z głównymi ośrodkami w Czesławicach, Chojnie i Smogulcu. Rozproszona zabudowa występuje na całym obszarze południowo-wschodnim i zachodnim.

Tereny rekreacyjno-wypoczynkowe wyznaczono: nad zalewem Strugi Gołanieckiej, przy Jeziorze Laskownickim, nad Jeziolem Grylewskim oraz w rejonie miejscowości Konary i Rybowo.⁶

Analiza SWOT

Miasto i Gmina Gołańcz podejmuje działania wykorzystujące swój potencjał w celu dostosowania do zmieniających się warunków gospodarczych oraz wymagań potencjalnego mieszkańca i inwestora, zwiększając w ten sposób swoją konkurencyjność. Przeprowadzona diagnoza strategiczna pozwoliła zauważyć, że występuje wiele czynników sprzyjających rozwojowi Miasta i Gminy Gołańcz (tzw. **szanse i mocne strony**).

Poniżej przedstawiono tabele w poszczególnych sferach działalności, w których określono mocne i słabe strony oraz szanse i zagrożenia wywierające wpływ na jej dalszy rozwój.

⁶ Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Gołańcz

Tabela 1. Analiza SWOT – przestrzeń i środowisko

Mocne strony	Słabe strony
- funkcjonująca sieć gazowa na terenie miasta i gminy, - rozwój dostępności drogowej, - występowanie obszarów cennych przyrodniczo, - funkcjonowanie ścieżek rowerowych i możliwość ich rozwoju, - funkcjonowanie PSZOK, - teren miasta i gminy objęty aglomeracją ściekową, - występowanie wielu jezior i cieków wodnych, - występowanie ciekawych zabytków i obiektów sakralnych sprzyjających rozwojowi turystyki, - tereny rekreacyjne możliwe do zagospodarowania.	- wykorzystanie nieekologicznych nośników ciepła przez gospodarstwa domowe powodujące niską emisję, - spływ wód opadowych do wód gruntowych, - zaśmiecanie ulic.
Szanse	Zagrożenia
- możliwość rozwoju sieci gazowej, - pozyskanie środków finansowych z funduszy krajowych lub europejskich na rozbudowę i modernizację infrastruktury drogowej, - rozwój turystyki krótkoterminowej (weekendowej).	- ograniczona ilość środków na rozwój infrastruktury technicznej, - obszary zagrożone powodzią na terenie miasta i gminy, - nasilające się zmiany klimatyczne.

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 2. Analiza SWOT – społeczeństwo

Mocne strony	Słabe strony
- chęć mieszkańców do aktywizacji społecznej, poprzez udział m.in. w wydarzeniach kulturalnych, - zmniejszająca się ilość osób długotrwale bezrobotnych, - funkcjonowanie Środowiskowego Domu Samopomocy oraz Warsztatów Terapii Zajęciowej.	- pogłębiający się problem starzejącego się społeczeństwa, - ujemne saldo migracji.
Szanse	Zagrożenia
- napływ nowych mieszkańców, - rozwój mieszkalnictwa, - pozyskanie środków finansowych z funduszy krajowych lub europejskich na zapobieganie wykluczeniu społecznemu	- postępujący proces starzenia się społeczeństwa, - bierność osób objętych pomocą społeczną i nasilanie się postaw roszczeniowych.

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 3. Analiza SWOT – gospodarka

Mocne strony	Słabe strony
- wzrost liczby podmiotów gospodarczych, - wzrost liczby budynków mieszkalnych, - wyznaczone tereny pod rozwój budownictwa, - spadek poziomu bezrobocia, - korzystna sytuacja finansowa Miasta i Gminy Gołańcz, - zwiększone wpływy z podatków od dochodów osób prawnych.	- emigracja ludności do większych miast – zwłaszcza osób młodych, - brak infrastruktury hotelarsko-gastronomicznej, - utrzymujący się wysoki udział osób długotrwale bezrobotnych wśród bezrobotnych ogółem.
Szanse	Zagrożenia
- budowa nowych zakładów na terenie miasta i gminy przez podmioty krajowe i zagraniczne, - rozwój turystyki, - pozyskanie mniejszych inwestorów, którzy stworzą małe przedsiębiorstwa	zmniejszająca się opłacalność produkcji rolnej.

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 4. Analiza SWOT – infrastruktura techniczna

Mocne strony	Słabe strony
- rozbudowana sieć wodociągowa, - wyznaczenie na terenie miasta i gminy aglomeracji ściekowej, - uporządkowany system gospodarki odpadami, - funkcjonująca sieć gazowa, - prorowadzenie punktu selektywnej zbiórki odpadów komunalnych (PSZOK).	- niewystarczający stopień skanalizowania obszaru miasta i gminy, - wysoki stopień wykorzystywania przez mieszkańców nieekologicznych źródeł ciepła, - korzystanie przez mieszkańców ze zbiorników bezodpływowych w niedostatecznym stanie technicznym.
Szanse	Zagrożenia
- pozyskanie środków finansowych z funduszy krajowych lub europejskich na rozbudowę infrastruktury technicznej, - możliwość rozwoju sieci gazowej, - udzielanie mieszkańcom pomocy w zakresie pozyskiwania środków na wymianę indywidualnych źródeł ciepła - rozbudowa sieci kanalizacji sanitarnej, - powstawanie nowoczesnych instalacji do przetwarzania odpadów, - wprowadzenie na terenie kraju nowych założeń i wytycznych dotyczących gospodarowania odpadami komunalnymi, - rozwój szybkiego Internetu.	- niewłaściwe postępowania z odpadami komunalnymi przez część właścicieli nieruchomości, - niewłaściwe zagospodarowywanie nieczystości ciekłych przez właścicieli nieruchomości, - rosnące koszty inwestycji dotyczące rozbudowy infrastruktury technicznej, - ograniczona ilość środków na inwestycje w przyszłych latach.

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 5. Analiza SWOT – infrastruktura społeczna

Mocne strony	Słabe strony
- funkcjonowanie wielu organizacji, klubów i stowarzyszeń pozarządowych, - funkcjonowanie M-GOPS, - podejmowanie istotnych ze społecznego punktu widzenia przedsięwzięć inwestycyjnych, - aktywne uczestnictwo mieszkańców w lokalnych imprezach i wydarzeniach, - dobry poziom bezpieczeństwa publicznego i przeciwpożarowego (policja, straż pożarna, monitoring publiczny), - funkcjonowanie Środowiskowego Domu Samopomocy oraz Warsztatów Terapii Zajęciowej, - zapewniony dostęp do wychowania przedszkolnego, - rozwinięta oferta oświatowa, - rozbudowana infrastruktura sportowa, - dostęp do podstawowej opieki zdrowotnej.	- brak miejsc opieki nad dziećmi do lat 3, - utrudniony dostęp do specjalistycznej opieki zdrowotnej na terenie miasta i gminy.
Szanse	Zagrożenia
- modernizacja obiektów pod rozwój społeczny, - pozyskanie środków finansowych z funduszy krajowych lub europejskich na rozbudowę infrastruktury społecznej.	- rosnące koszty inwestycji, - ograniczona ilość środków na inwestycje w przyszłych latach.

Źródło: Opracowanie własne

Potencjał rozwojowy miasta i gminy opiera się głównie na zasobach i produktach przyrodniczo-krajobrazowych, historycznych i kulturowych miasta i gminy.

Czyste środowisko, występowanie wielu jezior, lasów, stawów sprzyja spokojnemu, ale i aktywnemu wypoczynkowi. Miasto i Gmina położone jest z dala od zgiełku i hałasu na obszarach chronionych, które odznaczają się unikalnymi walorami przyrodniczymi i krajobrazowymi. W ostatnim czasie właśnie takie miejsca, na krótkie klimatyczne wyjazdy, dające oderwanie od rzeczywistości, stają się coraz bardziej popularne turystycznie.

Jednym z najsłynniejszych zabytków Gołańczy są ruiny zamku gotyckiego z XIV w., który położony jest nad brzegiem jeziora Smolary. Obecnie prowadzona jest jego rewitalizacja, która ma zostać zakończona w roku 2023. Obiekt ten będzie służył lokalnej społeczności. Znajdować się będzie tam ekspozycja muzealna, której elementami będzie historia średniowiecznego zamku. Ponadto jedna sala zostanie zaadaptowana na przestrzeń wielofunkcyjną, spełniającą funkcję sali konferencyjnej. Zagospodarowany zostanie również teren wokół zamku. Obiekt będzie wizytówką Miasta i Gminy oraz miejscem organizacji spotkań i imprez okolicznościowych.

Wyżej wymienione zasoby naturalne i kulturowe są kluczowymi produktami stanowiącymi o potencjale turystycznym tego obszaru. Pobyt w atrakcyjnej przyrodniczo i kulturowo okolicy wzmacnia chęć w zakresie aktywności fizycznej w postaci, chociażby wycieczek pieszo-rowerowych, dzięki którym poznaje się ciekawe miejsca i malownicze krajobrazy. Wobec tego istotny jest również rozwój infrastruktury rekreacyjnej na tym obszarze, która uatrakcyjniłaby wypoczynek, w tym budowa szlaków pieszych i rowerowych.

Potencjałem miasta i gminy jest również otwartość na turystów, nowych mieszkańców i inwestorów. Już sam herb Miasta i Gminy Gołańcz, na którym widnieje łaciński napis „PORTA PATENS ESTO”, tłumaczony na język polski oznacza „Brama niech będzie otwarta”. Stąd w ostatnim czasie wystąpiło zainteresowanie deweloperów terenami przeznaczonymi na mieszkalnictwo znajdującymi się na terenie miasta i gminy, co w kolejnych latach może przyczynić się do większego rozwoju gminy w tym zakresie.

Planowana rewitalizacja trasy kolejowej z Wągrowca do Gołańczy i dalej w kierunku granicy województwa wielkopolskiego, również będzie miała wpływ na potencjał tego obszaru, gdyż zapewni lepszą dostępność komunikacyjną miasta i gminy.

Reasumując, znajdujący się na obszarze miasta i gminy Gołańcz, potencjał tkwiący w walorach środowiskowo-kulturowych jest największym jego atutem, którego rozwój zwiększy szansę na poprawę atrakcyjności oraz przełoży się również na wzrost gospodarczy związany z rozszerzeniem bazy turystycznej, agroturystycznej i gastronomicznej.

2. Cele strategiczne rozwoju w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym, kierunki działań podejmowanych dla osiągnięcia celów strategicznych i oczekiwane rezultaty planowanych działań

Wizja

Wizja rozwoju określa stan docelowy, do którego władze lokalne oraz ich partnerzy będą dążyć, wykorzystując możliwości płynące z posiadanego potencjału własnego i szans pojawiających się w najbliższym otoczeniu. Wizja określa zatem, jak Miasto i Gmina zamierza być postrzegana w przyszłości.

Miasto i Gmina Gołańcz jest atrakcyjnym miejscem do życia, otwartym na potrzeby mieszkańców i turystów zgodnie z przesłaniem znajdującym się w herbie „Brama niech będzie otwarta”, wyróżniającym się czystym środowiskiem oraz występowaniem wielu jezior i lasów, którego wizytówką są ruiny zamku gotyckiego nad brzegiem jeziora Smolary.

Strategia Rozwoju powinna stanowić dokument bazowy, wspierać i synergicznie wpływać na realizację celów i działań sprecyzowanych w innych dokumentach planistycznych

i strategicznych Miasta i Gminy, wpływając na jego ożywienie społeczno-gospodarcze oraz rozwój w sferze społecznej, kulturalnej i turystyczno-rekreacyjnej.

Cele strategiczne, operacyjne i kierunki działań

Cele strategiczne są odpowiedzią na problemy zdiagnozowane w ramach przeprowadzonej diagnozy Miasta i Gminy. Cele strategiczne wynikają ze sformułowanej wcześniej wizji rozwoju Miasta i Gminy. Wytaczają kierunki, którymi należy podążać, by osiągnąć założony w niej stan. W ramach niniejszej Strategii określono 3 cele strategiczne w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym:

Wymiar społeczny:

Aktywna i zintegrowana lokalna społeczność.

Wymiar gospodarczy:

Zrównoważona działalność usługowo-gospodarcza.

Wymiar przestrzenny (środowisko i infrastruktura):

Przyjazna przestrzeń do życia dla społeczności lokalnej i środowiska naturalnego.

Wymiary rozwojowe Miasta i Gminy są zależne od siebie i wzajemnie się przenikają. Zadania i cele zrealizowane w jednym wymiarze rozwojowym wpływają na realizację zadań i celów w innym, dzięki czemu powstaje efekt synergii wzmacniający osiągnięcie wymaganych wskaźników, co tylko przyspiesza realizację określonej wizji rozwoju Miasta i Gminy.

Cele strategiczne będą osiągnięte poprzez realizację szczegółowych celów operacyjnych, które zaprezentowano w tabeli poniżej.

Tabela 6. Cele strategiczne i operacyjne

Wyszczególnienie	Cele strategiczne	Cele operacyjne
Wymiar społeczny	Aktywna i zintegrowana lokalna społeczność	Edukacja na wysokim poziomie
		Niski poziom bezrobocia
		Zintegrowane społeczeństwo
		Dostęp do terenów pod zabudowę jedno i wielorodzinną
		Rozwinięta oferta rekreacyjna i kulturalna
Wymiar gospodarczy	Zrównoważona działalność usługowo - gospodarcza	Infrastruktura techniczna w dobrym stanie
		Wzmocniony potencjał gospodarczy gminy
		Oplącalne ekonomicznie rolnictwo
Wymiar przestrzenny	Przyjazna przestrzeń do życia dla społeczności lokalnej i środowiska naturalnego	Dobry stan środowiska naturalnego
		Brak zagrożenia powodziowego
		Spójne zagospodarowanie przestrzenne

Źródło: Opracowanie własne

Cel strategiczny: 1. Aktywna i zintegrowana lokalna społeczność.:

Cel operacyjny 1.1. Edukacja na wysokim poziomie;

Cel operacyjny 1.2. Niski poziom bezrobocia;

Cel operacyjny 1.3. Zintegrowane społeczeństwo;

Cel operacyjny 1.4. Dostęp do terenów pod zabudowę jedno i wielorodzinną;

Cel operacyjny 1.5. Rozwinięta oferta rekreacyjna i kulturalna.

Czynnikami poprawiającymi jakość życia mieszkańców jest rozwój oferty edukacyjnej, sportowej, kulturalnej oraz pozostałych usług społecznych. Odpowiedzialność za warunki, w jakich żyje lokalna społeczność, spoczywa w dużej mierze na lokalnych władzach. Podejmowane działania w wymiarze społecznym wpływają na jakość życia mieszkańców. Jeżeli zachodzące zmiany wpływają pozytywnie na rozwój jednostki samorządu terytorialnego, to ich skutkiem może być zachęcenie ludności z punktu widzenia potencjalnych planów migracyjnych i zawodowych.

Postrzeganie miasta i gminy jako ośrodka atrakcyjnego zależy od poczucia stabilizacji, spełnienia podstawowych potrzeb i możliwości odpoczynku przez mieszkańców.

Edukacja jest jednym z podstawowych elementów, jaki dana jednostka powinna zagwarantować swojej społeczności. W celu podniesienia konkurencyjności oferowanych usług i zaspokojenia potrzeb mieszkańców zaplanowano do realizacji zadania związane z: doposażeniem jednostek oświatowych, poprawą stanu technicznego budynków, czy rozszerzeniem oferty edukacyjnej m.in. o utworzenie żłobka.

Kształtowanie oferty rekreacyjnej i turystycznej miasta i gminy odbywać się poprzez wykorzystanie lokalnych potencjałów, które wynikają z posiadanych zasobów przyrodniczych i dziedzictwa kulturowego. Ważnym miejscem na mapie miasta i gminy jest rewitalizowany zamek w Gołańczy, który położony jest nad brzegiem jeziora Smolary. Zakończenie prac ma mieć miejsce w 2023 roku. Obiekt ten będzie służył lokalnej społeczności. Znajdować się będzie tam ekspozycja muzealna, której elementami będzie historia średniowiecznego zamku. Ponadto jedna sala zostanie zaadaptowana na przestrzeń wielofunkcyjną, spełniającą funkcję sali konferencyjnej. Zagospodarowany zostanie również teren wokół zamku. Obiekt będzie miejscem organizacji spotkań i imprez okolicznościowych oraz ma na celu również zwiększenie roli inicjatyw społecznych w budowaniu oferty rozrywkowej obszaru. Wobec powyższego działania z zakresu wzmocnienia znaczenia i rozpoznawalności miasta i gminy będą odbywać się wokół tego miejsca. Planowane są również działania z zakresu rozwoju kultury oraz wspierające je działania z zakresu sportu i rekreacji. Realizowane będą one w różnych formach, pozwalając społeczeństwu aktywnie odpocząć, mają wpływ na rozwój i zdrowie. W dobie smartfonów, automatyzacji i siedzącego trybu życia jest to istotny element poprawiający samopoczucie, zdrowie, czy opanowanie stresu. Miasto i Gmina Gołańcz w celu zapewnienia wysokiej jakości życia zaplanowała do realizacji na najbliższe lata rozwój oferty sportowej, a także rozwój oferty rekreacyjnej i kulturalnej. Sport, rekreacja i kultura wykorzystana będzie kompleksowo w celu organizacji różnych wydarzeń tematycznych oraz wsparcia rozwoju turystycznego.

Miasto i Gmina podejmować będzie również działania z zakresu rozwój mieszkalnictwa – zwiększenia dostępu do terenów pod zabudowę mieszkaniową. Ma to na celu zachęcenie potencjalnych przyszłych mieszkańców do osiedlania się na tym terenie.

Coraz powszechniejszym problemem staje się dezintegracja społeczna. W celu zintegrowania społeczeństwa planowany jest rozwój oferty zajęć pozaszkolnych oraz stworzenie oferty warsztatów zajęć i wydarzeń o charakterze edukacyjno-rekreacyjnym. Również wzmacnianie oferty kulturalnej wpłynie na aktywność mieszkańców, a także na poczucie tożsamości lokalnej. Budowanie relacji społecznych jest podstawą do rozwoju społecznego i gospodarczego danego obszaru.

Istotne jest również podejmowanie działań z zakresu podnoszenia aktywności zawodowej mieszkańców poprzez podnoszenie ich kwalifikacji czy umiejętności. W związku z tym zaplanowana została organizacja kursów, szkoleń mających na celu aktywizację zawodową mieszkańców, zwiększających ich wartość i atrakcyjność na rynku pracy. Wsparcie kierowane będzie również do lokalnych przedsiębiorców oraz zachęcania do tworzenia miejsc pracy. Działania te przyczynią się do spadku stopy bezrobocia i poprawy sytuacji materialnej i społecznej mieszkańców.

Tabela 7. Cel strategiczny: 1. Aktywna i zintegrowana lokalna społeczność

Kierunek działań	Oczekiwane rezultaty działania	Wskaźnik osiągnięcia działania	Źródło finansowania	Podmioty odpowiedzialne za wdrożenie działania	Horyzont czasowy wdrażania działania
Cel operacyjny 1.1. Edukacja na wysokim poziomie					
1. Dopuszaenie szkół i placówek oświatowych w sprzęt edukacyjno-wychowawczy	- wysoki poziom wiedzy uczniów, - wysoki standard nauczania, - szeroka oferta dydaktyczna,	- liczba wspartych budynków szkolnych [szt.], - liczba zajęć dodatkowych [szt.], - liczba uczniów biorąca udział w zajęciach dodatkowych [os.],	- Budżet Miasta i Gminy, - Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne	– Miasto i Gmina Gołańcz	2023-2030
2. Rozszerzenie oferty edukacyjnej	- konkurencyjne szkoły, - rozwinięta oferta zajęć pozaszkolnych,	- liczba rozbudowanych budynków szkolnych [szt.], - liczba funkcjonujących żłobków [szt.], - liczba dzieci uczęszczająca do żłobka [os.],			
3. Poprawa stanu technicznego budynków, w tym ich rozbudowa	- wysoki standard obiektów oświatowych, - nowa oferta edukacyjna.	wyniki z egzaminów na zakończenie szkoły podstawowej wyższe niż średnia dla powiatu lub województwa [%].			
Cel operacyjny 1.2. Niski poziom bezrobocia					
1. Wzrost poziomu życia i bezpieczeństwa finansowego mieszkańców	- organizowanie kursów i szkoleń stymulujących aktywizację zawodową mieszkańców, - organizacja szkoleń dotyczących	- liczba nowych miejsc pracy [szt.], - liczba zorganizowanych szkoleń i kursów [szt.], - liczba uczestników kursów i szkoleń [szt.],	- Budżet Miasta i Gminy, - Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne	– Miasto i Gmina Gołańcz	2023-2030

Kierunek działań	Oczekiwane rezultaty działania	Wskaźnik osiągnięcia działania	Źródło finansowania	Podmioty odpowiedzialne za wdrożenie działania	Horyzont czasowy wdrażania działania
	przekwalifikowania zawodowego, – organizacja i prowadzenie doradztwa zawodowego, – wspieranie lokalnych przedsiębiorców	– liczba udzielonych porad w ramach doradztwa zawodowego [szt.], – spadek stopy bezrobocia [%]			
Cel operacyjny 1.3 Zintegrowane społeczeństwo					
1. Zintegrowane społeczeństwo lokalne, biorące czynny udział w życiu lokalnym	— oferta warsztatów, zajęć i wyjazdów o charakterze edukacyjno-rekreacyjnym	— liczba zorganizowanych warsztatów, zajęć, wyjazdów [szt.], — liczba osób biorących udział w warsztatach, zajęciach, wyjazdach [os.]	– Budżet Miasta i Gminy, – Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne	– Miasto i Gmina Gołańcz, – Organizacje pozarządowe	2023-2030
Cel operacyjny 1.4 Dostęp do terenów pod zabudowę jedno i wielorodzinną					
1. Rozwój oferty mieszkaniowej	– zwiększenie liczby mieszkań, – zwiększona liczba mieszkańców, – uzbrojone tereny pod zabudowę mieszkaniową	– liczba działek przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową [szt.], – liczba nowych mieszkań [szt.]	– Budżet Miasta i Gminy, – Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne, – Deweloper zewnętrzny; – Budżet podmiotów realizujących zabudowę mieszkaniową.	– Miasto i Gmina Gołańcz, – Podmioty realizujące zabudowę mieszkaniową; – Deweloper zewnętrzny	2023-2030

Kierunek działań	Oczekiwane rezultaty działania	Wskaźnik osiągnięcia działania	Źródło finansowania	Podmioty odpowiedzialne za wdrożenie działania	Horyzont czasowy wdrażania działania
Cel operacyjny 1.5 Rozwinięta oferta rekreacyjna i kulturalna					
1. Poszerzenie oferty kulturalnej	- wzrost liczby zorganizowanych imprez i wydarzeń kulturalnych, - popularność lokalnych wydarzeń, dzięki prowadzonej promocji, - współpraca z instytucjami kultury w celu rozwoju oferty kulturalnej.	- liczba zorganizowanych imprez i wydarzeń kulturalnych [szt.], - liczba uczestników wydarzeń kulturalnych [os.].	- Budżet Miasta i Gminy, - Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne	Miasto i Gmina Gołańcz	2023 - 2030
2. Kreowanie oferty w zakresie sportu, rekreacji i wypoczynku przy wykorzystaniu lokalnych potencjałów i zasobów dziedzictwa kulturowego	- dobry stan techniczny infrastruktury (w tym zmodernizowane boiska w mieście na wsiach oraz rozbudowany kompleks sportowo-rekreacyjny w mieście), - oferta dostosowana do różnych grup wiekowych, - bogata oferta sportowa (m.in.	- liczba przeprowadzonych działań remontowych [szt.], - liczba nowych miejsc aktywności fizycznej [szt.], - liczba rozbudowanych miejsc sportowych [szt.], - liczba osób korzystająca z dostępnych miejsc aktywności fizycznej, - liczba zorganizowanych, ogólnodostępnych imprez sportowych, rekreacyjnych [szt.], - wzrost ilości nowych, zmodernizowanych obiektów sportowych [szt.],	- Budżet Miasta i Gminy, - Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne	Miasto i Gmina Gołańcz	2023-2030

Kierunek działań	Oczekiwane rezultaty działania	Wskaźnik osiągnięcia działania	Źródło finansowania	Podmioty odpowiedzialne za wdrożenie działania	Horyzont czasowy wdrażania działania
	skatepark, park wodny), – nowe miejsca rekreacji, – przebiegająca trasa pieszo-rowerowa prowadząca przez ciekawe miejsca Miasta i Gminy, – większa oferta imprez sportowych i rekreacyjnych, – wzrost inicjatyw społecznych, – wzrost znaczenia dziedzictwa kulturowego, – wzrost atrakcyjności rekreacyjnej i turystycznej miasta i gminy, – wzrost rozpoznawalności miasta i gminy.	– powierzchnia zbiornika retencyjnego i zagospodarowanego wokół terenu rekreacyjnego [ha], – długość ścieżki pieszo-rowerowej [km], – powierzchnia nowych miejsc rekreacji [ha], – liczba zorganizowanych wydarzeń na terenie zamku w Gołańczy [szt.].			

Źródło: Opracowanie własne

Cel strategiczny: 2. Zrównoważona działalność usługowo-gospodarcza:

Cel operacyjny 2.1. Infrastruktura techniczna w dobrym stanie;

Cel operacyjny 2.2. Wzmocniony potencjał gospodarczy gminy;

Cel operacyjny 2.3. Opłacalne ekonomicznie rolnictwo.

Planowana jest rewitalizacja trasy kolejowej z Wągrowca do Gołańczy i dalej w kierunku granicy województwa wielkopolskiego. Długość rewitalizowanego odcinka szlaku kolejowego ma wynieść 26 kilometrów, w tym 6 kilometrów – od Gołańczy do granicy województwa – jest obecnie nieprzejezdnych. Aktualna prędkość maksymalna pociągów pasażerskich na odcinku Wągrowiec – Gołańcz to 50 - 90 km/h. Przeprowadzenie prac umożliwi skrócenie czasu podróży dzięki podwyższeniu prędkości maksymalnej pociągów pasażerskich do 120 km/h, na minimum 90% długości rewitalizowanego odcinka oraz pociągów towarowych do 80 km/h. Na ok. 30 km odcinku od Wągrowca do granicy województwa utworzony zostanie nowy tor. Odtworzony zostanie niewykorzystywany od 2004 r. szlak Gołańcz – Panigródz. Spodziewana jest również poprawa bezpieczeństwa ruchu kolejowego i bezpieczeństwa podróżnych. Dzięki pracom modernizacyjnym, w tym pracom niwelującym bariery dla osób niepełnosprawnych, peronów i przystanków wpłyną na podwyższenie komfortu podróżnych. Projekt rewitalizacji trasy między Wągrowcem a granicą Wielkopolski zapewni lepszy dostęp do kolei dla wszystkich podróżnych oraz wpłynie na usprawnienie połączeń regionalnych i dalekobieżnych. Dzięki realizacji tej inwestycji stworzy to możliwość łatwiejszego dotarcia do miasta i gminy Gołańcz przez odwiedzających/turystów, a także wpłynie na poprawę wizerunku miasta i gminy pod względem komunikacyjnym przez potencjalnych nowych mieszkańców. Problem stanowić może mało rozbudowana sieć dróg gminnych, gdyż wpływa to na obniżenie atrakcyjności Miasta i Gminy i pogarsza jakość życia mieszkańców. Ważne jest podejmowanie współpracy z zarządcami dróg powiatowych i wojewódzkich w celu poprawy stanu technicznego dróg i otoczenia drogowego stanowiących oś komunikacyjną gminy. Ponadto planowana jest budowa obwodnicy.

Jedną z barier gospodarczych jest mała liczba atrakcyjnych miejsc pracy, co powoduje migrację ludzi młodych i wykształconych do większych miast. Wobec tego kluczowym stają się działania mające na celu rozwój kompetencji zawodowych mieszkańców, wspieranie lokalnych przedsiębiorców w rozwoju oraz prowadzenie działań tworzących nowe miejsca pracy. Oprócz tego należy również skorelować rozwój infrastruktury drogowej, aby stworzyć dogodne dojazdy do miejsc pracy wewnątrz i poza gminą. Miasto i Gmina Gołańcz posiada wysokie walory przyrodnicze oraz antropogeniczne. Organizuje również wiele wydarzeń cyklicznych, mających na celu integrację mieszkańców oraz ich aktywne uczestnictwo w życiu społeczno-kulturalnym. Powyższe świadczy o potencjale rozwojowym pod względem turystycznym, który

z powodzeniem można przekuć na powstanie nowych miejsc pracy, czy też pośrednio na wpływy w postaci podatków CIT do budżetu Miasta i Gminy Gołańcz. Rozwój pod względem turystycznym, z zachowaniem zrównoważonego rozwoju, wpłynie na zwiększenie atrakcyjności i konkurencyjności Miasta i Gminy.

Poprawa wyposażenia obszaru w elementy infrastruktury może korzystnie wpłynąć na wzrost dochodów własnych Miasta i Gminy, ponieważ tereny te staną się bardziej atrakcyjne dla potencjalnych inwestorów. Ponadto jest to także element decyzyjny o migracji. Zatem infrastruktura techniczna wykazuje zależność ekonomiczno-społeczną i wpływa pozytywnie na jej wizerunek.

Rozwój gospodarczy powinien opierać się na zasadach zrównoważonego rozwoju. Oznacza on dążenie do równowagi pomiędzy potrzebami gospodarczymi i wymaganiami ochrony środowiska. Inaczej mówiąc, zapewnienie takiej skali działalności gospodarczej, która nie będzie powodować negatywnych konsekwencji ujawniających się w środowisku.

Należy wykorzystać także potencjał Miasta i Gminy w zakresie rolnictwa. Głównym problemem w tej dziedzinie jest niska opłacalność oraz utrudnienia związane z uwarunkowaniami przyrodniczymi. Ważne jest wspieranie aktywności gospodarczej w tej sferze, w celu wykorzystania jego potencjału. Należy prowadzić działalność informacyjną o możliwościach wsparcia finansowego i pozyskiwania środków zewnętrznych. Istotne jest również prowadzenie działalności promującej pracę i produkty lokalnych rolników. W trosce o środowisko oraz możliwości uprawiania ziemi należy wspierać zrównoważone rolnictwo i gospodarowanie zasobami naturalnymi.

Tabela 8. Cel strategiczny 2: Zrównoważona działalność usługowo - gospodarcza

Kierunek działań	Oczekiwane rezultaty działania	Wskaźnik osiągnięcia działania	Źródło finansowania	Podmioty odpowiedzialne za wdrożenie działania	Horyzont czasowy wdrażania działania
Cel operacyjny 2.1. Infrastruktura techniczna w dobrym stanie					
1. Sprawny, bezpieczny i funkcjonalny system komunikacyjny	– poprawa układu drogowego przez budowę i modernizację dróg wraz z infrastrukturą okołodrogową, – zrewitalizowana trasa kolejowa, – zwiększenie liczby miejsc parkingowych na obszarze miasta i gminy, – etapowa i systematyczna budowa nowych chodników i ścieżek rowerowych, – współpraca z zarządcami dróg powiatowych i wojewódzkich w celu poprawy stanu technicznego dróg i otoczenia drogowego stanowiących oś	– długość przebudowanych i zmodernizowanych dróg [km], – liczba nowych mieszkańców [os.], – liczba osób korzystających z linii kolejowej (dojazd do Gołańczy) [os.], – długość wybudowanych chodników i ścieżek rowerowych [km], – liczba nowych energooszczędnych opraw oświetlenia ulicznego typu LED [szt.], – spadek emisji CO₂ z sektora transportowego [MgCO₂], – długość wybudowanej obwodnicy [km], – spadek poziomu emisji hałasu drogowego w mieście [dB], – liczba miejsc parkingowych [szt.]	– Budżet Miasta i Gminy, – Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne	– Miasto i Gmina Gołańcz	2023-2030

Kierunek działań	Oczekiwane rezultaty działania	Wskaźnik osiągnięcia działania	Źródło finansowania	Podmioty odpowiedzialne za wdrożenie działania	Horyzont czasowy wdrażania działania
	komunikacyjną gminy, – realizacja alternatywnych rozwiązań drogowych zmniejszających obciążenie miasta ruchem drogowym				
2. Nowoczesna infrastruktura techniczna	– rozbudowa systemu kanalizacji sanitarnej, – rozbudowa sieci wodociągowej, – rozbudowa sieci gazowej, – wspieranie budowy przydomowych oczyszczalni ścieków	– długość rozbudowanej sieci kanalizacji sanitarnej [km], – liczba nowych przyłączy kanalizacyjnych [szt.], – długość rozbudowanej sieci wodociągowej [km], – liczba nowych przyłączy wodociągowych [szt.], – długość rozbudowanej sieci gazowej [km], – liczba nowych przyłączy gazowych [szt.], – liczba przydomowych oczyszczalni ścieków [szt.]	– Budżet Miasta i Gminy, – Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne	– Miasto i Gmina Gołańcz	2023-2030
2.2. Wzmocniony potencjał gospodarczy gminy					
1. Tworzenie warunków do rozwoju lokalnej przedsiębiorczości i zwiększenie atrakcyjności inwestycyjnej gminy	— wspieranie organizacji szkoleń oraz doradztwa dla przedsiębiorców w zakresie	— liczba przeprowadzonych szkoleń [szt.], — liczba udzielonych porad [szt.],	– Budżet Miasta i Gminy, – Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne	– Miasto i Gmina Gołańcz	2023-2030

Kierunek działań	Oczekiwane rezultaty działania	Wskaźnik osiągnięcia działania	Źródło finansowania	Podmioty odpowiedzialne za wdrożenie działania	Horyzont czasowy wdrażania działania
	pozyskiwania funduszy unijnych, — doradztwo w zakresie zakładania i prowadzenia działalności gospodarczej, — wspieranie organizacji szkoleń i poradnictwa zawodowego na temat podnoszenia kwalifikacji, wspieranie zatrudnienia i samozatrudnienia, — przygotowanie terenów pod inwestycje	— liczba nowych podmiotów gospodarczych [szt.], — liczba złożonych wniosków o dofinansowanie [szt.], — powierzchnia terenów przeznaczonych pod inwestycje [ha], — wartość wpływów w postaci podatków CIT do budżetu Miasta i Gminy [zł]			
2. Wspieranie rozwoju turystyki i ochrona obiektów zabytkowych	— organizowanie otwartych imprez kulturalnych, rozrywkowych, sportowych i rekreacyjnych o zasięgu ponadlokalnym, — wspieranie organizacji szkoleń w zakresie turystyki, agroturystyki i	— liczba zorganizowanych wydarzeń na terenie miasta i gminy [szt.], — liczba uczestników wydarzeń organizowanych przez Miastem i Gminy [os.], — kwota dofinansowań wydarzeń lokalnych [zł], — powierzchnia terenów przeznaczonych pod turystykę i rekreację [ha],	– Budżet Miasta i Gminy, – Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne	– Miasto i Gmina Gołańcz	2023-2030

Kierunek działań	Oczekiwane rezultaty działania	Wskaźnik osiągnięcia działania	Źródło finansowania	Podmioty odpowiedzialne za wdrożenie działania	Horyzont czasowy wdrażania działania
	świadczenia usług turystycznych, — zagospodarowanie terenów pod rozwój turystyki i rekreacji, — odpowiednie wyeksponowanie atrakcji turystycznych gminy w lokalnych i ponadlokalnych środkach masowego przekazu, — pozyskiwanie środków na zabezpieczenie, renowację i rewitalizację zabytkowych obiektów dziedzictwa kulturowego wraz z ich otoczeniem, — odnawianie i konserwacja obiektów architektury sakralnej, lokalnych pomników historii i miejsc pamięci,	— liczba nowych obiektów infrastruktury turystycznej [szt.], — liczba przeprowadzonych szkoleń i ich uczestników [szt.], — kwota uzyskanych dofinansowań na zabezpieczenie i renowację zabytkowych obiektów dziedzictwa kulturowego wraz z ich otoczeniem [zł], — liczba zabytków objęta pracami renowacyjnymi i rewitalizacyjnymi [szt.]			

Kierunek działań	Oczekiwane rezultaty działania	Wskaźnik osiągnięcia działania	Źródło finansowania	Podmioty odpowiedzialne za wdrożenie działania	Horyzont czasowy wdrażania działania
	— wspieranie inicjatyw mających na celu ochronę dziedzictwa kulturowego				
3. Promocja Miasta i Gminy	— promocja gminy w lokalnych i ponadlokalnych mediach, — promocja gminy poprzez wspieranie i organizację ponadlokalnych imprez sportowych, kulturalnych i rozrywkowych, — uczestnictwo w różnego rodzaju targach, konferencjach w celu zaprezentowania oferty inwestycyjnej i turystycznej miasta i gminy, — wydawanie materiałów promocyjnych, folderów, map, przewodników,	— kwota przeznaczona na promocję miasta i gminy [zł], — liczba imprez, w których wzięto udział na poczet promocji miasta i gminy [szt.], — liczba zorganizowanych imprez lokalnych [szt.], — liczba odwiedzających stronę internetową [szt.]	— Budżet Miasta i Gminy	— Miasto i Gmina Gołańcz	2023-2030

Kierunek działań	Oczekiwane rezultaty działania	Wskaźnik osiągnięcia działania	Źródło finansowania	Podmioty odpowiedzialne za wdrożenie działania	Horyzont czasowy wdrażania działania
	— systematyczna aktualizacja strony internetowej				
Cel operacyjny 2.3. Opłacalne ekonomicznie rolnictwo					
1. Wspieranie rolników i poprawa wydajności rolnictwa	– kultywowanie gospodarki wiejskiej przez promowanie zatrudnienia w rolnictwie i sektorach powiązanych, – wspieranie zrównoważonego gospodarowania zasobami naturalnymi, – pomoc przy uzyskiwaniu środków na rzecz rozwoju obszarów wiejskich.	– liczba działań promujących przedsiębiorczość w rolnictwie [szt.], – liczba przeprowadzonych akcji promocyjnych [szt.], – liczba udzielonych porad w zakresie ekologicznego rolnictwa [szt.], – środki na rzecz rozwoju obszarów wiejskich [zł].	– Budżet Miasta i Gminy, – Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne	– Miasto i Gmina Gołańcz	2023-2030

Źródło: Opracowanie własne

Cel strategiczny: 3. Przyjazna przestrzeń do życia dla społeczności lokalnej i środowiska naturalnego:

Cel operacyjny 3.1. Dobry stan środowiska naturalnego;

Cel operacyjny 3.2. Brak zagrożenia powodziowego;

Cel operacyjny 3.3. Spójne zagospodarowanie przestrzenne.

W sferze środowiskowej głównym celem jest dbałość o stan środowiska naturalnego. Największym problemem w przyszłości może stać się kwestia smogu, który już obecnie, w okresie grzewczym jest dość mocno uciążliwy dla mieszkańców, dlatego racjonalnym wydaje się realizacja działań poprawiających stan powietrza atmosferycznego, m.in. kontynuowanie termomodernizacji obiektów, wymiana indywidualnych źródeł ciepła oraz inwestowanie w odnawialne źródła energii.

Realizacja inwestycji ma pozytywny wpływ na ograniczenie emisji zanieczyszczeń do atmosfery na obszarze miasta i gminy. Każde działanie na rzecz eliminowania i zmniejszania zanieczyszczeń powietrza jest cenne i ważne, ponieważ zanieczyszczenia powietrza mają szereg bardzo negatywnych skutków dla zdrowia człowieka.

Jednym z elementów rozsądnej polityki rozwojowej uwzględniającej uwarunkowania przyrodnicze jest racjonalne planowanie przestrzenne dolin rzecznych, wraz z usprawnianiem urządzeń wodnych i obiektów melioracyjnych. Ważne jest również rozsądne gospodarowanie gruntami przyległymi do cieków wodnych tak, by uniemożliwić pojawienie się ryzyka powodziowego. Ponadto na terenie miasta i gminy planowana jest budowa zbiornika retencyjnego. Realizacja inwestycji pomoże zarówno w łagodzeniu skutków suszy, jak i powodzi. Budowa zbiorników wodnych uznawana jest za jedno z kluczowych rozwiązań pomocnych w niwelowaniu skutków zarówno deficytu wody, jak i w okresach wezbrań spowodowanych gwałtownymi opadami. Wobec nasilających się zmian klimatu, jest to najskuteczniejsze rozwiązanie, aby zapewnić właściwą ilość wody niezbędnej dla ludzi, gospodarki i środowiska.

Ład przestrzenny to takie ukształtowanie przestrzeni, które tworzy harmonijną całość oraz uwzględnia w uporządkowanych relacjach uwarunkowania i wymagania funkcjonalne, społeczno-gospodarcze, środowiskowe, kulturowe oraz kompozycyjno-estetyczne. Jest on jednym z podstawowych elementów wpływających na postrzeganie atrakcyjności gminy.

Uporządkowana przestrzeń wpływa na zrównoważony rozwój i prawidłowe funkcjonowanie miasta i gminy, dlatego tak ważna jest aktualizacja dokumentów planistycznych porządkująca przestrzeń gminy oraz zachowanie obecnych i wyodrębnienia potencjalnych nowych obszarów rozwojowych, które tworzyłyby harmonijny układ z już istniejącymi.

Tabela 9. Cel strategiczny 3: Przyjazna przestrzeń do życia dla społeczności lokalnej i środowiska naturalnego

Kierunek działań	Oczekiwane rezultaty działania	Wskaźnik osiągnięcia działania	Źródło finansowania	Podmioty odpowiedzialne za wdrożenie działania	Horyzont czasowy wdrażania działania
Cel Operacyjny 3.1. Dobry stan środowiska naturalnego					
1. Troska o stan środowiska przyrodniczego	– minimalizacja zanieczyszczeń powietrza ze wszystkich źródeł, – utrzymanie terenów zieleni, ich zagospodarowanie oraz zachowanie bioróżnorodności, – wsparcie działań w zakresie gospodarki niskoemisyjnej	– liczba wymienionych źródeł ciepła na ekologiczne [szt.], – liczba przeprowadzonych termomodernizacji [szt.], – powierzchnia terenów zielonych [ha], – powierzchnia terenów leśnych [ha], – liczba udzielonych dotacji w zakresie gospodarki niskoemisyjnej [szt.], – spadek emisji CO₂ [tCO₂]	– Budżet Miasta i Gminy, – Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne	– Miasto i Gmina Gołańcz	2023-2030
2. Zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł produkcji energii	– wzrost świadomości mieszkańców nt. odnawialnych źródeł energii dzięki promocji odnawialnych źródeł energii, – wzrost wykorzystania OZE	– liczba przeprowadzonych akcji promocyjnych [szt.], – liczba zamontowanych instalacji OZE [szt.], – liczba farm fotowoltaicznych [szt.]	– Budżet Miasta i Gminy, – Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne	– Miasto i Gmina Gołańcz	2023-2030

Kierunek działań	Oczekiwane rezultaty działania	Wskaźnik osiągnięcia działania	Źródło finansowania	Podmioty odpowiedzialne za wdrożenie działania	Horyzont czasowy wdrażania działania
3. Podnoszenie świadomości ekologicznej mieszkańców	- wzrost świadomości społeczności lokalnej w zakresie nowych technologii ochrony środowiska i zagrożeń ekologicznych dzięki prowadzonej edukacji, - wzrost świadomości mieszkańców dotyczącej ochrony środowiska naturalnego, dzięki prowadzeniu kampanii informacyjno-edukacyjnej, - aktywizacja społeczności lokalnej poprzez organizację imprez, wystaw, konkursów dotyczących ochrony	- liczba przeprowadzonych szkoleń, akcji edukacyjnych w zakresie nowych technologii ochrony środowiska i zagrożeń ekologicznych [szt.], - liczba uczestników szkoleń i akcji edukacyjnych w zakresie nowych technologii ochrony środowiska i zagrożeń ekologicznych [szt.], - liczba przeprowadzonych kampanii informacyjno-edukacyjnych o tematyce ekologicznej – ochrony środowiska naturalnego [szt.], - wartość środków przeznaczona na opracowanie ulotek informacyjnych [zł], - liczba wydarzeń aktywizujących społeczność lokalną w troskę o środowisko przyrodnicze [szt.], - liczba uczestników wydarzeń aktywizujących społeczność lokalną w troskę o środowisko przyrodnicze [szt.]	- Budżet Miasta i Gminy, - Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne	Miasto i Gmina Gołańcz	2023-2030

Kierunek działań	Oczekiwane rezultaty działania	Wskaźnik osiągnięcia działania	Źródło finansowania	Podmioty odpowiedzialne za wdrożenie działania	Horyzont czasowy wdrażania działania
	środowiska przyrodniczego				
Cel operacyjny 3.2 Brak zagrożenia powodziowego					
1. Ochrona naturalnych koryt cieków oraz naturalnej retencji gruntów	- wyregulowane koryta cieków naturalnych, - zwiększona retencja wód podziemnych: ograniczony spływ powierzchniowy z użyciem różnych metod	- ilość podjętych działań służących poprawie warunków korzystania z wód i ochronie przeciwpowodziowej [szt.], - powierzchnia biologicznie czynna [ha], - powierzchnia zbiornika retencyjnego [ha]	- Budżet Miasta i Gminy, - Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne	Miasto i Gmina Gołańcz	2023-2030
Cel operacyjny 3.3 Spójne zagospodarowanie przestrzenne					
1. Aktualizacja dokumentów planistycznych pod kątem wyodrębnienia potencjalnych nowych obszarów rozwojowych;	- poprawa spójności zagospodarowania przestrzennego; - rozwój nowej zabudowy z zachowaniem przyjętego ładu przestrzennego	liczba opracowanych i zaktualizowanych miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego [szt.].	Budżet Miasta i Gminy	Miasto i Gmina Gołańcz	2023-2030
2. Systematyczne sporządzenie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego obejmujących nowe obszary miasta i gminy					

Kierunek działań	Oczekiwane rezultaty działania	Wskaźnik osiągnięcia działania	Źródło finansowania	Podmioty odpowiedzialne za wdrożenie działania	Horyzont czasowy wdrażania działania
3. Kształtowanie ładu przestrzennego we współpracy z mieszkańcami					

Źródło: Opracowanie własne

3. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej miasta i gminy

Model struktury przestrzenno-funkcjonalnej służy zobrazowaniu przestrzennej struktury jednostki samorządu terytorialnego, włączając w to kierunki rozwoju oraz poszczególne zadania inwestycyjne. Wynika on przede wszystkim z zapisów Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Gołańcz oraz pozostałych dokumentów planistycznych opracowanych na poziomie regionalnym tj. Strategii Rozwoju Województwa Wielkopolskiego do 2030 roku oraz Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Wielkopolskiego.

Zgodnie z zapisami ujętymi w Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Wielkopolskiego przyjęty uchwałą nr V/70/19 z dnia 25 marca 2019 ustaleniami dla projektu Strategii w zakresie modelu rozwoju przestrzennego - kształtowania spójnej sieci osadniczej są następujące:

- miasto Gołańcz – ośrodek gminny,
- strefy niskiej intensywności i ograniczania intensywności procesów osadniczych,
- system przyrodniczy,
- strefa zrównoważonego potencjału przyrodniczego i społeczno-gospodarczego.

Powierzchnia miasta i gminy Gołańcz wynosi 19 182 ha, z czego powierzchnia miasta wynosi 1 264 ha, a powierzchnia obszaru wiejskiego wynosi 17 918 ha. Zgodnie z danymi GUS w obecnej strukturze funkcjonalnej największy udział procentowy w powierzchni gminy stanowią użytki rolne i lasy oraz grunty leśne, oraz zadrzewione i zakrzewione. Resztę obszaru stanowią grunty pod wodami, grunty zabudowane i zurbanizowane, użytki ekologiczne, nieużytki oraz tereny różne. Miasto Gołańcz stanowi siedzibę władz jednostki samorządu terytorialnego i położone jest centralnie w stosunku do całego obszaru, posiadając dobre powiązania drogowe z pozostałymi miejscowościami wiejskimi.

W północnej części gminy występuje obszar chronionego krajobrazu „Dolina Noteci”, obszar Natura 2000 Dolina Noteci oraz obszar Natura 2000 Dolina Środkowej Noteci i Kanału Bydgoskiego. Natomiast w południowej części znajduje się obszar chronionego krajobrazu „Dolina Wełny i Rynna Gołaniecko-Wągrowiecka”. Na terenie tym znajdują się również pomniki przyrody.

Na obszarze miasta i gminy Gołańcz zlokalizowane są dwa korytarze ekologiczne. Są to GKPN-16 Lasy Nadnoteckie oraz GKPN-17 Dolina Noteci.

Miasto i Gmina Gołańcz pod względem hydrograficznym należy do regionu wodnego Warty, wchodzącego w skład obszaru dorzecza Odry.

Zespoły zabudowy mieszkaniowej oraz zabudowa usługowo-przemysłowa dominują głównie w Gołańczy. Na pozostałym obszarze ze względu na rolniczy charakter występuje zabudowa zagrodowa.

Część obszaru wiejskiego gminy położona na północ od miasta Gołańcz charakteryzuje się dość zwartym systemem osadnictwa z głównymi ośrodkami w Czesławicach, Chojnie i Smogulcu. Rozproszona zabudowa występuje na całym obszarze południowo-wschodnim i zachodnim.

Tereny rekreacyjno-wypoczynkowe wyznaczono: nad zalewem Strugi Gołanieckiej, przy Jeziorze Laskownickim, nad Jeziolem Grylewskim oraz w rejonie miejscowości Konary i Rybowo.⁷

Podstawowy układ komunikacji na obszarze miasta i gminy tworzą: drogi wojewódzkie nr 191, 193, 241 oraz 242, drogi powiatowe oraz drogi gminne. Układ komunikacyjny tworzy także linia kolejowa nr 356 relacji: Poznań Wschód – Bydgoszcz Główna. Jest to niezelektryfikowana linia kolejowa, na której odbywa się zarówno ruch pasażerski, jak i kolejowy. Obecnie czynny jest jedynie wielkopolski odcinek linii między Poznaniem a Gołańczą.

Planowana jest rewitalizacja trasy kolejowej z Wągrowca do Gołańczy i dalej w kierunku granicy województwa wielkopolskiego.

Miasto i Gmina Gołańcz nie jest dostatecznie atrakcyjna pod względem dostępności komunikacyjnej, a stan techniczny dróg znajdujących się na tym terenie jest niedostateczny. Brakuje również obwodnicy miasta.

Możliwością komunikacyjną będzie realizowany odcinek drogi ekspresowej nr 11 Ujście-Oborniki.

Realizacja założeń Strategii odbywać się będzie przede wszystkim na terenach zainwestowanych o różnym stopniu zurbanizowania. Rozwój będzie opierał się głównie na poprawie jakości życia mieszkańców, standardów zamieszkiwania, obsługi w zakresie infrastruktury społecznej i technicznej, poprawę stanu i jakości środowiska przyrodniczego oraz dziedzictwa kulturowego. Zakłada się rozbudowę i przebudowę istniejących obiektów oraz wykorzystanie wolnych przestrzeni publicznych pod zagospodarowanie lub zabudowę.

Nowe tereny przygotowane pod inwestycje wymagać będą w pierwszej kolejności podjęcia działań planistycznych i wyznaczone będą w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

⁷ Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Gołańcz

Rysunek 1. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej miasta i gminy Gołańcz

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Gołańcz

Legenda:

Użytkowanie terenu

	zabudowane tereny mieszkaniowo-usługowe
	zabudowane tereny przemysłowo-składowe
	obszary zasobu gleb klas III i IV
	tereny użytkowane rolniczo
	tereny leśne i zadrzewione

System transportowy

drogi wojewódzkie

linia kolejowa nr 356

planowana rewitalizacja odcinka linii kolejowej 356 na odcinku Gołańcz – granica województwa

System osadniczy

siedziba gminy Gołańcz

miejsowość sołecka

System przyrodniczy

cieki wodne

Jezioro Czeszewskie

obszary cenne przyrodniczo: obszar chronionego krajobrazu „Dolina Noteci”, obszar chronionego krajobrazu „Dolina Wełny i Rynna Gołaniecko-Wągrowiecka”, obszar Natura 2000 Dolina Noteci, obszar Natura 2000 Dolina Środkowej Noteci i Kanału Bydgoskiego

korytarze ekologiczne: GKPnC-16 Lasy Nadnoteckie oraz GKPnC-17 Dolina Noteci

Kluczowy projekt dla rozwoju Miasta i Gminy Gołańcz określony w Strategii Województwa Wielkopolskiego:

	Rewitalizacja trasy kolejowej z Wągrowca do Gołańczy i dalej w kierunku granicy województwa wielkopolskiego. Długość rewitalizowanego odcinka szlaku kolejowego ma wynieść 26 kilometrów, w tym 6 kilometrów – od Gołańczy do granicy województwa – jest obecnie nieprzejezdnych. Aktualna prędkość maksymalna pociągów pasażerskich na odcinku Wągrowiec – Gołańcz to 50 - 90 km/h. Przeprowadzenie prac umożliwi skrócenie czasu podróży dzięki podwyższeniu prędkości maksymalnej pociągów pasażerskich do 120 km/h, na minimum 90% długości rewitalizowanego odcinka oraz pociągów towarowych do 80 km/h. Na ok. 30 km odcinku od Wągrowca do granicy województwa utworzony zostanie nowy tor. Odtworzony zostanie niewykorzystywany od 2004 r. szlak Gołańcz – Panigródz. Spodziewana jest również poprawa bezpieczeństwa ruchu kolejowego i bezpieczeństwa podróżnych. Dzięki pracom modernizacyjnym, w tym pracom niwelującym bariery dla osób niepełnosprawnych, peronów i przystanków wpłyną na podwyższenie komfortu podróżnych. Projekt rewitalizacji trasy między Wągrowcem a granicą Wielkopolski zapewni lepszy dostęp do kolei dla wszystkich podróżnych oraz wpłynie na usprawnienie połączeń regionalnych i dalekobieżnych. <i>Efektom inwestycji będą większe możliwości kolei i dogodny dostęp do pociągów na kolejnych kilometrach linii.</i> Projekt jest współfinansowany przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Wielkopolskiego.
--	---

4. Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w mieście i gminie Gołańcz

Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej określono na podstawie kierunków rozwoju i zasad polityki przestrzennej wyznaczonych w Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Gołańcz oraz Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Wielkopolskiego.

Tereny rolnicze

Charakterystyka: rolnicza przestrzeń produkcyjna obejmująca znaczną powierzchnię gminy. Zakres dopuszczalnych działań w obrębie rolniczej przestrzeni produkcyjnej:

- na gruntach rolnych, nie przewiduje się realizacji zabudowy kubaturowej,
- na wskazanych terenach dopuszcza się lokalizowanie elektrowni wiatrowych,
- dopuszcza się zalesienia,
- dopuszcza się zabudowę zagrodową,
- zakładanie ogrodów działkowych.

Tereny rozwoju obiektów produkcyjnych, składowych i magazynów z dopuszczeniem usług

Tereny te zlokalizowane są głównie w Gołańczy i Czeszewie. Na terenach tych dopuszcza się:

- lokalizowanie obiektów przemysłowych, hal produkcyjnych i magazynowych, baz, składów, budynków i budowli technologicznych,
- zabudowę usługową wolnostojącą oraz pomieszczenia usługowe w obiektach przemysłowych,
- realizację funkcji mieszkaniowej w wydzielonym lokalu mieszkalnym w budynkach przeznaczenia podstawowego.

Powierzchnia tej zabudowy nie powinna przekraczać – 70% powierzchni działki budowlanej, a powierzchnia biologicznie czynna nie powinna być mniejsza niż – 15% powierzchni działki budowlanej.

Dla projektowania zabudowy i zagospodarowania terenu ustalono wytyczne:

- projektowane zakłady produkcyjne, bazy i składy należy otaczać pasami zieleni izolacyjnej,
- minimalna powierzchnia nowo wydzielonych działek budowlanych - 1500 m²,
- dopuszcza się wszelkie rozwiązania połaci dachowych,
- minimalna liczba miejsc parkingowych - co najmniej 3 miejsca parkingowe przypadające na 100 m² powierzchni użytkowej lub co najmniej 1 miejsce parkingowe na 2

zatrudnionych. Liczba miejsc parkingowych na działce musi zapewnić całkowitą obsługę parkingową prowadzonej działalności,

- należy stosować nowoczesne technologie produkcyjne, minimalizujące negatywne oddziaływanie na środowisko oraz na sąsiednie tereny zurbanizowane.

Zabudowa usługowa

W ramach terenów zabudowy usługowej można lokalizować jedynie zabudowę usługową oraz dopuszcza się realizację funkcji mieszkaniowej w wydzielonym lokalu mieszkalnym. Na terenach zabudowy usługowej:

- powierzchnia zabudowy nie powinna przekraczać – 60% powierzchni działki budowlanej,
- powierzchnia biologicznie czynna nie powinna być mniejsza niż – 5% powierzchni działki budowlanej,
- wysokość zabudowy maksymalnie może wynosić 15 m,
- minimalna powierzchnia nowo wydzielonych działek budowlanych – 200 m²,
- projektowane tereny usług należy otaczać pasami zieleni izolacyjnej.

Zabudowa mieszkaniowo-usługowa

Na terenach tych dopuszcza się lokalizowanie zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, wielorodzinnej, usługowej, a także zachowanie istniejącej zabudowy mieszkaniowej oraz jej przebudowę, rozbudowę, nadbudowę i remont.

Na terenach zabudowy usługowej:

- powierzchnia zabudowy nie powinna przekraczać – 50% powierzchni działki budowlanej,
- powierzchnia biologicznie czynna nie powinna być mniejsza niż – 20% powierzchni działki budowlanej,
- wysokość zabudowy usługowej i mieszkaniowej wielorodzinnej maksymalnie może wynosić 15 m,
- wysokość zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej maksymalnie może wynosić 11 m,
- dopuszczona maksymalna wysokość nie dotyczy obiektów i urządzeń technicznych i technologicznych służących prowadzeniu działalności usługowej,
- projektowane tereny usług należy otaczać pasami zieleni izolacyjnej

Obszary i zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej

Przy obiektach zespołu dworca kolejowego oraz budynku mieszkalnym ul. Osada 19 (dawniej 6), które to obiekty są ujęte w gminnej ewidencji zabytków, podejmowane prace powinny być prowadzone przy zachowaniu następujących zasad:

- 1) zachowaniu podlegają charakterystyczne bryły budynków oraz historyczny rodzaj materiałów budowlanych, kompozycja i wystrój elewacji, detal architektoniczny, wykrój otworów okiennych i drzwiowych, forma stolarki i ślusarki okiennej i stolarki drzwiowej,
- 2) wszelkie prace dotyczące zewnętrznych form obiektów wymagają uzgodnienia z Wielkopolskim Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków.

Przy ul. Margonińskiej i Polnej zlokalizowane jest zewidencjonowane stanowisko archeologiczne obszar AZP 41-31/124. W związku z tym dla ochrony archeologicznego dziedzictwa kulturowego w planie miejscowym należy wyznaczyć strefę ochrony stanowiska archeologicznego, w której podczas prac ziemnych związanych z zabudowaniem i zagospodarowaniem terenu należy prowadzić badania archeologiczne i postępować zgodnie z przepisami o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami.

Ochrona historycznego układu miasta powinna uwzględniać w szczególności strefę ochrony konserwatorskiej. Nowe miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego sporządzone dla terenu objętego strefą ochrony konserwatorskiej powinny uwzględniać wyznaczone już zasady, a zabudowa i zagospodarowanie terenu powinny być uzgadniane z odpowiednim organem służby archeologiczno – konserwatorskiej.

Strefy występowania stanowisk archeologicznych ujęte w wojewódzkiej ewidencji zabytków archeologicznych podlegają ochronie na podstawie art. 6 ust. 1 pkt. 3, lit. a, art. 22 ust. 2, ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie i opiece nad zabytkami. W obrębie lub bezpośrednim sąsiedztwie stanowisk archeologicznych winna obowiązywać zasada zgłaszania służbie archeologiczno – konserwatorskiej zamiarów podejmowania prac związanych z zabudowaniem i zagospodarowaniem terenu, dla których należy uzyskać uzgodnienie lub pozwolenie na prowadzenie prac.

Ochrona środowiska

W zakresie ochrony środowiska i jego zasobów, ochrony przyrody, krajobrazu kulturowego ustala się i rekomenduje:

- wprowadzanie nasadzeń drzew i krzewów oraz zalesień,
- dążenie do poprawy stanu czystości rzek,
- modernizację źródeł zaopatrzenia w ciepło, w tym na terenach wiejskich, w celu dalszego ograniczania emisji zanieczyszczeń powietrza,
- budowę obwodnicy,
- selektywną zbiórkę, recykling odpadów komunalnych oraz recykling odpadów przemysłowych,

- regulację, naprawę i odbudowę rzek należy przeprowadzać wyłącznie po uprzednim rozpoznaniu przyrodniczym pod kątem zarówno siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt, w zgodzie z przepisami odrębnymi dotyczącymi ochrony środowiska,
- ochronę naturalnych koryt cieków wodnych oraz ochronę naturalnej retencji gruntów, w szczególności retencji leśnej oraz retencji na obszarach zurbanizowanych.

Komunikacja

Lokalizacja nowych obiektów od strony dróg publicznych oraz projektowanie obsługującego tereny układu drogowego, powiązanego z systemem istniejących dróg, musi uwzględniać przepisy prawa, w tym ustawy z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych.

Obszary zagrożenia powodziowego:

- ochrona naturalnych koryt cieków,
- bieżąca regulacja cieków,
- ochrona naturalnej retencji gruntów – w szczególności retencji leśnej oraz retencji na obszarach zurbanizowanych.

Tereny rekreacji

Dla zapewnienia możliwości wypoczynku wyznacza się miejsca dla rozwoju funkcji letniskowo-rekreacyjnych: nad zalewem Strugi Gołanieckiej, przy Jeziorze Laskownickim oraz w rejonie Jeziora Konary.

Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej Miasta i Gminy Gołańcz wynikają również z rekomendacji wskazanych w Planie zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego. Zostały one przedstawione poniżej:

- w zakresie podnoszenia konkurencyjności ośrodków miejskich i ich najbliższego otoczenia: pozostałe ośrodki gminne – miasto Gołańcz stanowiące siedzibę gminy, jako podstawowy ośrodek świadczący usługi dla mieszkańców. Do działań w tym obszarze wyznacza się: rozwój podstawowych funkcji obsługi mieszkańców, głównie w zakresie poprawy jakości usług, oraz zwiększenie ich dostępności, z uwzględnieniem kierunków zagospodarowania przestrzennego w zakresie kształtowania procesów osadniczych;
- w zakresie kształtowania sieci osadniczej: strefy niskiej intensywności procesów osadniczych – obejmują tereny położone poza zasięgiem bezpośredniego oddziaływania największych miast – biegunów wzrostu. Procesy absorpcji rozwoju w stosunku do pozostałych stref charakteryzują się tu mniejszą dynamiką. Wielokierunkowy rozwój tych obszarów oparty powinien być na wzmacnianiu ich powiązań z ośrodkami powiatowymi oraz pełniejszym wykorzystaniu lokalnych zasobów dla poprawy atrakcyjności

inwestycyjnej. Tereny położone w tej strefie wymagają wsparcia rozwoju rolniczej i pozarolniczej działalności produkcyjnej i usługowej, aktywizacji lokalnego potencjału społeczno-gospodarczego z wykorzystaniem zewnętrznych czynników rozwojowych. Ważną kwestią jest także zachowanie najcenniejszych kompleksów glebowych przed zmianą sposobu użytkowania, zwłaszcza w południowo-zachodniej części strefy, gdzie występuje obszar o najkorzystniejszych w regionie warunkach dla rozwoju działalności rolniczej. Strefy niskiej intensywności procesów osadniczych preferowane są do rozwoju istniejących jednostek osadniczych, uwzględniających potrzeby ochrony rolniczej przestrzeni produkcyjnej;

- strefa ograniczania intensywności procesów osadniczych obejmują tereny pełniące istotne funkcje przyrodnicze, stanowiące podstawę systemu przyrodniczego województwa – obszary węzłowe o randze międzynarodowej, krajowej i regionalnej oraz korytarze ekologiczne dolin rzecznych. Tereny te wymagają ochrony przed intensyfikacją procesów osadniczych oraz kształtowania przestrzeni inwestycyjnej uwzględniającej konieczność zachowania funkcji i spójności systemu przyrodniczego;
- w zakresie ochrony walorów przyrodniczych: ochrona różnorodności biologicznej, ochrona obszarów o najwyższych walorach przyrodniczych objętych formami ochrony przyrody: obszar chronionego krajobrazu „Dolina Noteci”, obszar Natura 2000 Dolina Noteci, obszar Natura 2000 Dolina Środkowej Noteci i Kanału Bydgoskiego, obszar chronionego krajobrazu „Dolina Welny i Rynna Gołaniecko-Wągrowiecka”, pomniki przyrody, zapewnienie trwałości i ciągłości systemu przyrodniczego województwa (ze względu na występowanie korytarzy ekologicznych);
- w zakresie kształtowania i racjonalnego gospodarowania zasobami środowiska przyrodniczego: ochrona zasobów leśnych - lasy, obszary predysponowane do zalesień, obszary ważne dla ptaków w okresie gniazdowania oraz migracji, ochrona zasobów wód, - wody płynące i stojące, strefy wododziałowe, główne zbiorniki wód podziemnych (GZWP nr 138, 143, 139), ochrona powierzchni ziemi – obszary o wartości dla produkcji rolniczej, ochrona złóż kopalin: piaski, żwir i torf;
- w zakresie ochrony potencjału kulturowego i krajobrazowego oraz rozwoju konkurencyjnych form turystyki i rekreacji: wzmacnianie tożsamości narodowej i regionalnej: stanowiska archeologiczne, obszary o wartościach dziedzictwa kulturowego, zamek w Gołańczy;
- w zakresie zrównoważonego rozwoju rolnictwa: strefa ekstensywnego rozwoju działalności rolniczej – tereny te wymagają ograniczania niekorzystnych oddziaływań działalności rolniczej na środowisko dla zachowania funkcji i spójności systemu przyrodniczego;
- w zakresie poprawy dostępności komunikacyjnej województwa: powiązania typu uzupełniającego o znaczeniu regionalnym i ponadlokalnym województwa oraz

z województwami sąsiednimi: odcinki dróg wojewódzkich oraz drugorzędne linie kolejowej nr 356;

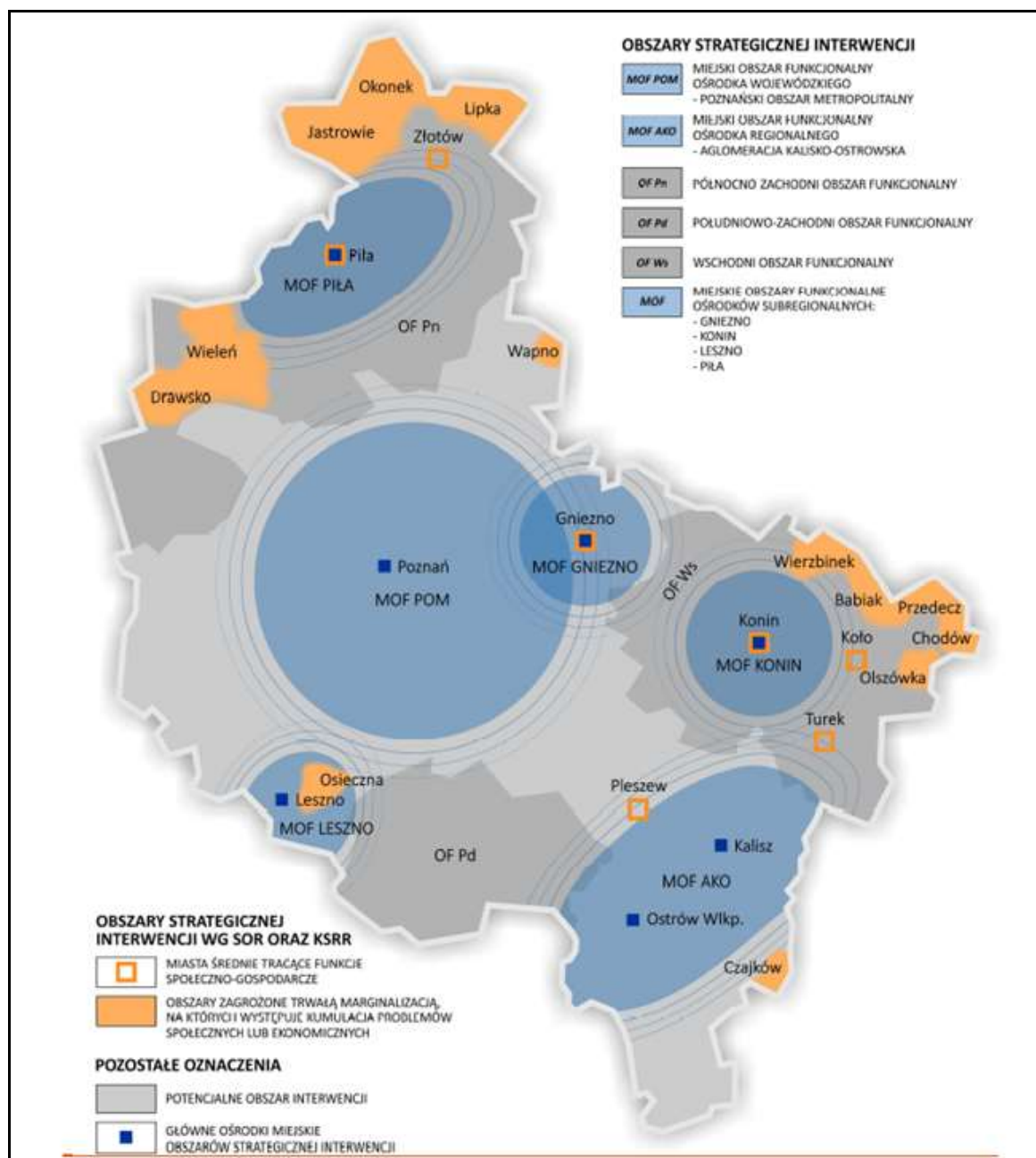
- w zakresie rozwoju efektywnej i innowacyjnej infrastruktury technicznej: poprawa systemu bezpieczeństwa energetycznego, rozwój infrastruktury komunalnej, poprawa funkcjonowania gospodarki odpadami;
- w zakresie bezpieczeństwa publicznego i przeciwdziałania zagrożeniom: ograniczenie zagrożenia powodziowego, poprawa jakości wód, powietrza, klimatu akustycznego i pozostałych komponentów środowiska.

5. Obszary strategicznej interwencji określone w strategii rozwoju województwa wraz z zakresem planowanych działań

Według Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030 obszar strategicznej interwencji definiowany jest jako *„wskazany w strategii rozwoju obszar o zidentyfikowanych lub potencjalnych powiązaniach funkcjonalnych lub o szczególnych warunkach społecznych, gospodarczych lub przestrzennych, decydujących o występowaniu barier rozwoju lub trwałych, możliwych do aktywowania, potencjałów rozwojowych, do którego kierowana jest interwencja publiczna łącząca inwestycje finansowane z różnych źródeł, w tym w szczególności gospodarcze, infrastrukturalne i w zasoby ludzkie, lub rozwiązania regulacyjne”*.

W Strategii rozwoju województwa wielkopolskiego wskazuje się obszary strategicznej interwencji, które wynikają również z obszarów wskazanych w Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Wielkopolskiego.

Rysunek 2. Obszary strategicznej interwencji w Wielkopolsce o indykatywnym zasięgu

Źródło: Strategia rozwoju województwa wielkopolskiego do roku 2030

Miasto i Gmina Gołańcz nie należy do żadnego z obszarów strategicznej interwencji wyznaczonych w wojewódzkiej strategii rozwoju.

Zgodnie jednak z informacjami w Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Wielkopolskiego należy do:

- Wiejskiego Obszaru Funkcjonalnego,
- Wiejskiego obszaru wymagającego wsparcia procesów rozwojowych,
- Obszarów ochrony gleb dla produkcji rolnej,
- Obszarów narażonych na niebezpieczeństwo powodzi w skali dorzeczy,

- Obszarów cennych przyrodniczo,
- Obszarów ochrony krajobrazów kulturowych,
- Obszarów ochrony i kształtowania zasobów wodnych,
- Obszarów o najniższej dostępności transportowej do ośrodków wojewódzkich,
- Obszarów o najniższej dostępności do usług warunkujących możliwości rozwojowe.

Miasto i Gmina Gołańcz według Planu została zaliczona do **Wiejskiego Obszaru Funkcjonalnego**. Obejmuje on swoim zasięgiem wszystkie jednostki gminne oraz ośrodki powiatowe, które znalazły się poza granicami miejskich obszarów funkcjonalnych o znaczeniu ponadregionalnym, regionalnym i subregionalnym. Obszary te znajdują się poza bezpośrednim wpływem oddziaływania potencjału rozwojowego biegunów wzrostu, a tym samym wymagają wsparcia procesów rozwojowych w oparciu o ich potencjał endogeniczny, wzmacniany o czynniki aktywizujące.

Kluczowym celem rozwoju przestrzennego Wiejskiego Obszaru Funkcjonalnego jest kształtowanie struktury funkcjonalno-przestrzennej ukierunkowane na podnoszenie jakości życia mieszkańców, poprawę dostępności do usług oraz osiągnięcie wysokiego poziomu konkurencyjności i dostępności obszaru. Dla realizacji celu kluczowego zdefiniowano następujące cele polityki przestrzennej:

1. Poprawa jakości przestrzeni osadniczej miast i wsi;
2. Ochrona rolniczej przestrzeni produkcyjnej;
3. Ochrona dziedzictwa kulturowego;
4. Wzmacnianie potencjału społeczno-gospodarczego;
5. Poprawa dostępności komunikacyjnej;
6. Rozbudowa systemów infrastruktury technicznej.

Wsparcie wiejskiego obszaru funkcjonalnego ma na celu eliminowanie dysproporcji w poziomie rozwoju regionu, poprawę jego spójność oraz zwiększenie atrakcyjność całego województwa wielkopolskiego. Dla realizacji celów polityki przestrzennej w zakresie rozwoju wiejskiego obszaru funkcjonalnego określa się następujące zasady zagospodarowania:

W zakresie poprawy jakości przestrzeni osadniczej miast i wsi:

1. Regulowanie procesów osiedleńczych i przeciwdziałanie rozlewaniu się zabudowy;
2. Zachowanie tradycyjnego krajobrazu jednostek osadniczych oraz krajobrazu wiejskiego;
3. Rewitalizacja i rekultywacja obszarów zdegradowanych.

W zakresie ochrony rolniczej przestrzeni produkcyjnej:

1. Zachowanie i ochrona najlepszych jakościowo gleb;
2. Ochrona łąk i pastwisk;

3. Poprawa bilansu wodnego i jakości wód.

W zakresie ochrony dziedzictwa kulturowego:

1. Zachowanie dziedzictwa kulturowego;
2. Efektywne wykorzystanie dziedzictwa kulturowego.

W zakresie wzmacniania potencjału społeczno-gospodarczego:

1. Rozwój działalności rolniczej;
2. Rozwój funkcji pozarolniczych.

W zakresie poprawy dostępności komunikacyjnej:

1. Rozwój i modernizacja sieci drogowej;
2. Poprawa efektywności sieci kolejowej;
3. Rozwój komunikacji zbiorowej.

W zakresie rozbudowy systemów infrastruktury technicznej:

1. Poprawa dostępności sieci infrastruktury technicznej;
2. Rozbudowa sieci elektroenergetycznej.

Miasto i Gmina Gołańcz należy również do:

Obszarów wymagających wsparcia procesów rozwojowych. Istotną barierę rozwoju tych obszarów stanowi niska dostępność do usług publicznych, zdekapitalizowanie tkanki osadniczej i zagrożenie walorów przyrodniczych, co wiąże się ze słabą jakością infrastruktury technicznej. Wsparcie obszarów wiejskich ma na celu wyeliminowanie dysproporcji w poziomie rozwoju regionu, poprawi jego spójność, a tym samym zwiększy atrakcyjność województwa.

Obszarów ochrony gleb dla produkcji rolnej. Ma on na celu zapewnienie i zachowanie rolniczej przestrzeni produkcyjnej niezbędnej dla rozwoju rolnictwa, z uwzględnieniem przeciwdziałania presji inwestycyjnej na tereny rolnicze. Działania z tego zakresu mają również na celu ochronę gleb, ale również są elementem zrównoważonej polityki przestrzennej, ukierunkowanej na ochronę środowiska przyrodniczego oraz krajobrazu

Obszarów narażonych na niebezpieczeństwo powodzi w skali dorzeczy. Zostały one wyznaczone w oparciu o mapy zagrożenia powodziowego – zakwalifikowano do niego gminy, na obszarze których znajdują się obszary zagrożenia powodziowego, o których mowa w art. 88d ust. 2 ustawy Prawo wodne.

Na terenie gminy występują obszary szczególnego zagrożenia powodzią, na których obowiązuje zakaz nowej zabudowy, a także obowiązują zakazy wnikań z przepisów ustawy Prawo wodne.

Działania z zakresu zapobiegania ryzykiem powodzi to: modernizacja i rozbudowa budowli hydrotechnicznych zabezpieczających przed wysokimi stanami powodziowymi i łagodzących ich skalę i skutki, renaturalizacja terenów zalewowych w dolinach rzek i wzrost retencji korytowej, prace melioracyjne porządkujące stosunki wodne i ograniczające stany ekstremalne, wsparcie działalności oraz doposażanie jednostek straży pożarnej w sprzęt służący do usuwania skutków powodzi i podtopień.

Istotne jest informowanie o ograniczeniu zagospodarowania na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią (OSZP) o $p=10\%$ i $p=1\%$. Ponadto należy zachować tereny zagrożone powodzią w niezmienionym kształcie i zagospodarowaniu oraz nie wprowadzać nowej zabudowy, zachowywać naturalną retencję oraz swobodny przepływ wód powodziowych.

Na obszarze tym obowiązuje Plan Zarządzania Ryzykiem Powodziowym dla obszaru dorzecza Odry przyjęty rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 18 października 2016 r. Głównym celem PZRP jest ograniczenie potencjalnych negatywnych skutków powodzi dla życia i zdrowia ludzi, środowiska, dziedzictwa kulturowego oraz działalności gospodarczej poprzez realizację działań służących minimalizacji zidentyfikowanych zagrożeń i obniżeniu strat powodziowych. Obecnie trwają prace nad aktualizacją Planów zarządzania ryzykiem powodziowym.

Obszarów ochrony krajobrazów kulturowych. Miasto i Gminę Gołańcz zaliczono do kategorii obszarów, w których granicach występują obszary cenne kulturowo, w tym: istniejący park kulturowy, obszary cenne kulturowo, na których proponuje się utworzenie parków kulturowych i archeologicznych parków kulturowych, obszar delegowany do wpisu na Listę Światowego Dziedzictwa UNESCO, obszary ujęte w Czerwonej księdze Krajobrazów Polski, park narodowy i parki krajobrazowe o wyjątkowych walorach kulturowych, obszary na których zachowały się materialne i niematerialne cechy charakterystyczne dla grup regionalnych.

Obszarów cennych przyrodniczo. Na obszarach tych proponuje się podejmowanie działań mających na celu osłabianie negatywnego wpływu działalności człowieka na ekosystem, ochronę siedlisk i gatunków rodzimych przed inwazyjnymi gatunkami obcymi oraz genetycznie modyfikowanymi, ograniczanie nadmiernej eksploatacji gatunków dziko żyjących, ochronę stanowisk rozrodu, tras migracyjnych i obszarów żerowania, ograniczanie likwidacji ekosystemów, ich odtwarzanie, przeciwdziałanie ich fragmentacji oraz przywracanie i utrzymywanie drożności korytarzy ekologicznych, racjonalizację i wzmocnienie instytucjonalnego i infrastrukturalnego systemu ochrony przyrody, prowadzenie inwentaryzacji przyrodniczej, tworzenie planów ochrony przyrody, w tym Priorytetowych Ram Działania dla obszarów Natura 2000 oraz wsparcie badań z zakresu różnorodności biologicznej, ochronę i tworzenie siedlisk wilgotnych oraz doposażanie podmiotów biorących udział w akcjach

ratowniczych przeprowadzanych w czasie pożarów oraz innych klęsk i zdarzeń powodujących zagrożenia dla środowiska.

Obszarów ochrony i kształtowania zasobów wodnych. Na obszarach tych proponuje się podejmowanie działań mających na celu zwiększenie skali sztucznej retencji, zarówno retencji małej poprawiającej zaopatrzenie rolnictwa w wodę, jak i retencji dużej na głównych ciekach wodnych, modernizację i rozbudowę budowli hydrotechnicznych zabezpieczających przed zbyt wysokimi stanami powodziowymi oraz łagodzących ich skalę i skutki – rozbudowa systemów wałów i polderów, wzrost retencji korytowej przez konserwację międzywali bądź teras zalewowych rzek, porządkowanie stosunków wodnych, ograniczających stany ekstremalne, odnowę i ochronę ekosystemów wilgotnych, wprowadzanie zadrzewień i zalesień, ochronę wód przed zanieczyszczeniami rolniczymi, ilościową ochronę wód podziemnych oraz ochrona przed zanieczyszczeniami, renaturalizację cieków wodnych, „oddawanie” rzekom terenów zalewowych, racjonalną gospodarkę wodami opadowymi oraz wsparcie działalności oraz doposażanie jednostek straży pożarnej w sprzęt służący do usuwania skutków powodzi i podtopień.

Obszarów o najniższej dostępności do usług warunkujących możliwości rozwojowe. Na obszarach tych proponuje się podejmowanie działań mających na celu poprawę dostępności komunikacyjnej do usług, wsparcie systemowych rozwiązań (prawnych, formalnych, organizacyjnych) zwiększających popyt i podaż usług publicznych, wspieranie zaangażowania podmiotów gospodarki społecznej w realizację usług publicznych oraz poprawę podaży usług, w tym e-usług.

Obszarów o najniższej dostępności transportowej do ośrodków wojewódzkich. Na obszarach tych należy podejmować działania mające na celu modernizację podstawowej sieci drogowej, budowa nowych odcinków tworzących i organizujących system oraz scalających i wiążących go z systemami zewnętrznymi, wzmocnienie lokalnej sieci dróg, szczególnie na obszarach o najniższej dostępności transportowej do ośrodka wojewódzkiego, modernizację i rozwój systemów drogowych wraz z budową obwodnic, w tym obwodnic śródmiejskich, poprawę bezpieczeństwa na drogach poprzez przebudowę miejsc niebezpiecznych oraz wsparcie podmiotów działających w strefie ratownictwa drogowego, budowę spójnego systemu dróg rowerowych i infrastruktury im towarzyszącej, upowszechnianie zasady inwestowania w drogi przed zabudową terenu oraz podejmowanie inicjatyw, działań lobbujących na rzecz dostosowania krajowej polityki transportowej, w zakresie transportu drogowego, i wynikających z niej inwestycji do potrzeb Wielkopolski.

6. Obszary strategicznej interwencji kluczowe dla miasta i gminy Gołańcz

Na terenie miasta i gminy nie wyznacza się obszarów strategicznej interwencji, jednak na podstawie informacji w uchwalonym Lokalnym Programie Rewitalizacji Miasta i Gminy Gołańcz na lata 2017-2023 obszarami kluczowymi do wsparcia dla Gminy są następujące obszary rewitalizacji:

- miasto Gołańcz (ulice: dr P. Kowalika, Dworcowa, Jeziorna, Klasztorna, Kościelna, Ks. E. Mrotka, Polna, Poprzeczna, Rynek, Składowa, Sportowa, Walki Młodych, Zamkowa),
- wieś Czesławice (bez obrębu Jeleń o pow. 597),
- wieś Laskownica Mała,
- wieś Panigródz.

Na terenie obszaru rewitalizacji miasto Gołańcz zidentyfikowano zjawiska kryzysowe tj.:

- wysokie bezrobocie,
- wysoka liczba osób przypadających na 1 mieszkanie,
- wysoka przestępczość,
- duży udział zabytków w złym stanie,
- duży udział obiektów użyteczności publicznej w złym stanie,
- duży udział dróg w złym stanie technicznym,
- niski udział gruntów leśnych, zadrzewień i zakrzewień,
- duży udział gruntów zurbanizowanych i zabudowanych,
- duży udział płyt azbestowych.

Na terenie obszaru rewitalizacji Czesławice zidentyfikowano zjawiska kryzysowe tj.:

- wysoka liczba osób przypadających na 1 mieszkanie,
- wysoka przestępczość,
- duży udział zabytków w złym stanie,
- duży udział obiektów użyteczności publicznej w złym stanie,
- duży udział dróg w złym stanie technicznym,
- niski udział gruntów leśnych, zadrzewień i zakrzewień,
- duży udział gruntów zurbanizowanych i zabudowanych,
- mała liczba podmiotów gospodarczych,
- niski udział obiektów infrastruktury społecznej.

Na terenie obszaru rewitalizacji Laskownica Mała zidentyfikowano zjawiska kryzysowe tj.:

- wysokie bezrobocie,

- duża liczba osób korzystających z pomocy społecznej,
- wysoka liczba osób przypadających na 1 mieszkanie,
- wysoka przestępczość,
- brak fundacji, stowarzyszeń i organizacji,
- niski udział gruntów leśnych, zadrzewień i zakrzewień,
- niski udział powierzchni dróg w ogólnej powierzchni miejscowości,
- niski udział obiektów infrastruktury społecznej,
- duży udział obiektów użyteczności publicznej w złym stanie,
- duży udział zabytków w złym stanie technicznym,
- duży udział dróg w złym stanie technicznym,
- duża liczba zbiorników bezodpływowych,
- wysokie bezrobocie.

Na terenie obszaru rewitalizacji Panigródz zidentyfikowano zjawiska kryzysowe tj.:

- wysokie bezrobocie,
- duża liczba osób korzystających z pomocy społecznej,
- wysoka liczba osób przypadających na 1 mieszkanie,
- wysoka przestępczość,
- duży udział gruntów zurbanizowanych i zabudowanych,
- duży udział zabytków w złym stanie technicznym,
- duży udział obiektów użyteczności publicznej w złym stanie,
- duży udział dróg w złym stanie technicznym,
- duża liczba zbiorników bezodpływowych,
- duży udział płyt azbestowych,
- mała liczba podmiotów gospodarczych.

W dokumencie wskazano do realizacji misję, która zakłada zrównoważony rozwój oparty o istniejący potencjał rolnictwa i małej przedsiębiorczości, uwzględniający potrzeby mieszkańców w dziedzinie dostępu do infrastruktury komunalnej i usług społecznych na miarę XXI wieku.

W celu jej realizacji wyznaczono cele strategiczne:

Cel 1. Rozwój przedsiębiorczości oraz wpieranie aktywności zawodowej mieszkańców, poprzez realizację następujących przedsięwzięć rewitalizacyjnych:

- rozwój lokalnej przedsiębiorczości i aktywności zawodowej mieszkańców,
- zajęcia pozalekcyjne dla dzieci i młodzieży.

Cel 2. Poprawa jakości życia mieszkańców poprzez modernizację i rozwój infrastruktury w przestrzeni publicznej, poprzez realizację następujących przedsięwzięć rewitalizacyjnych:

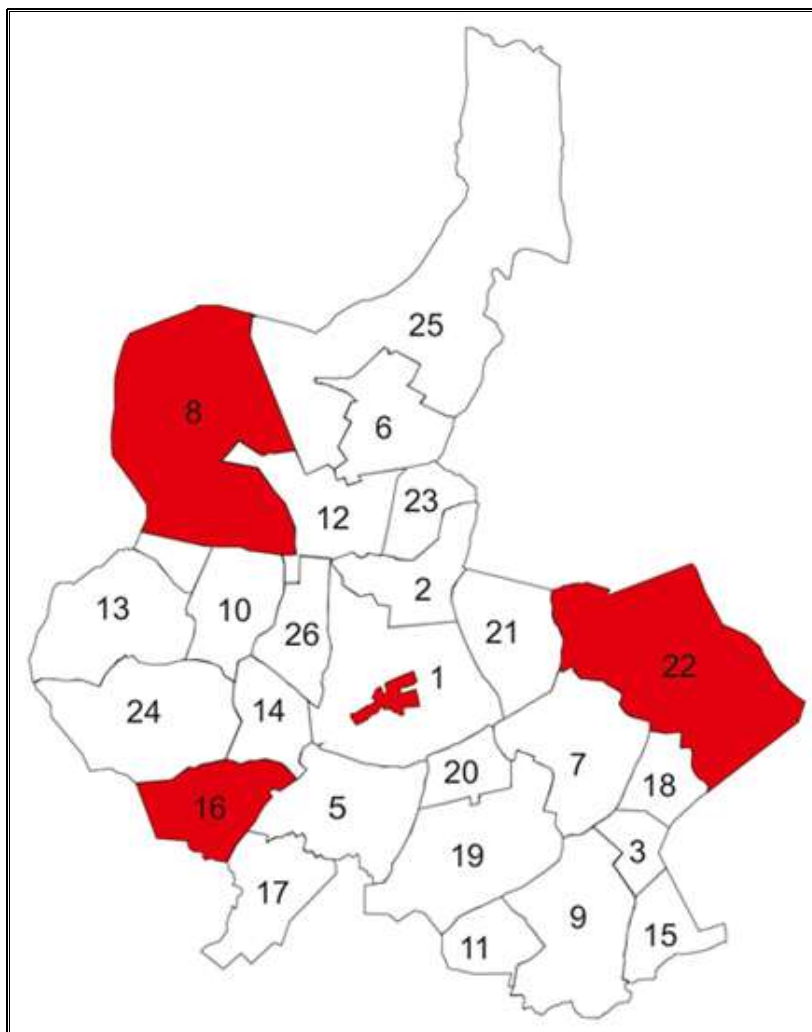
- modernizacja i zagospodarowanie na cele społeczne i kulturalne pałacu w Czesławicach,
- modernizacja dworców kolejowych,
- budowa, rozbudowa i modernizacja infrastruktury technicznej w Gołańczy,
- budowa, rozbudowa i modernizacja obiektów sportowo-rekreacyjnych w Gołańczy.

Cel 3. Rozwój i promocja walorów turystycznych, poprzez realizację następujących przedsięwzięć rewitalizacyjnych:

- modernizacja, rozbudowa i zagospodarowanie na cele turystyczne i kulturalne zamku w Gołańczy i terenów sąsiadujących.

Na poniższej mapie kolorem czerwonym zaznaczono obszary rewitalizacji. Numerem 8 oznaczono Czesławice, nr 22 Panigródz, nr 16 Laskownica Mała, natomiast na numerze 1 oznaczono tereny rewitalizacji miasta Gołańcz.

Rysunek 3. Mapa rozmieszczenia obszarów rewitalizacji

Źródło: Program Rewitalizacji Miasta i Gminy Gołańcz na lata 2017-2023

7. System realizacji strategii, w tym wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych

Prawidłowy przebieg procesu realizacji założeń Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Gołańcz na lata 2023-2030 będzie kontrolowany poprzez odpowiednie wdrażanie dokumentu, a następnie jego monitoring i ewaluację.

Działania wyznaczone w dokumencie wynikają z kompetencji Miasta i Gminy oraz ze zdiagnozowanych problemów i potrzeb mieszkańców. Ich koordynacja należy do obowiązku władzy wykonawczej Miasta i Gminy Gołańcz – Burmistrz Miasta i Gminy Gołańcz.

Wdrażanie Strategii będzie obejmować w szczególności.

- realizację przypisanych działań,
- ewaluację i monitorowanie procesu realizacji działań określonych w strategii,
- kreowanie i przyjmowanie propozycji nowych działań od partnerów i interesariuszy strategii,
- koordynację procesu jej aktualizacji we współpracy z Radą Miasta i Gminy Gołańcz,
- zapewnianie promocji strategii,
- poszukiwanie, wraz z innymi podmiotami zaangażowanymi pozabudżetowych źródeł finansowania dla działań.

Burmistrz Miasta i Gminy Gołańcz będzie koordynował realizację założeń Strategii, które wykonywane będą przez poszczególne referaty i pracowników Urzędu Miasta i Gminy Gołańcz oraz kierowników, dyrektorów gminnych jednostek organizacyjnych odpowiedzialnych za wdrażanie poszczególnych kierunków działań przydzielonych im ze względu na posiadane kompetencje w danym zakresie.

Rada Miasta i Gminy Gołańcz będzie wsparciem strategicznym przy realizacji strategii oraz podejmowaniu decyzji strategicznych.

Ponadto w Strategii znajdują się również działania, których realizację wspierać mogą, organizacje pozarządowe oraz przedsiębiorcy z terenu gminy, partnerzy społeczno-gospodarczy. Stąd istotne jest również wdrażanie skutecznych mechanizmów współdziałania między Miastem i Gminą i pozostałymi zainteresowanymi. Wszyscy partnerzy zaangażowani, realizujący działania w ramach Strategii będą aktywnie współpracować z Miastem i Gminą Gołańcz (liderem i koordynatorem).

Rysunek 4. Podział zadań realizacji Strategii

Źródło: Opracowanie własne

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Gołańcz będzie wdrażana poprzez wykorzystanie instrumentów obejmujących narzędzia programowe i finansowe, których zakres przedmiotowy lub kierunki wydatkowania środków podlegają bezpośredniej kontroli ze strony organów samorządu. Należą do nich m.in. programy branżowe, strategie postępowania w ramach konkretnych obszarów, uchwały budżetowe i inne dokumenty finansowe, określające krótko i długofalowe kierunki koncentracji środków finansowych, projekty międzysektorowe i międzyorganizacyjne, w tym zlecanie organizacji zadań publicznych organizacjom pozarządowym czy klubom sportowym.

Dodatkowo rekomendowane jest również przyjęcie i aktualizacja szczegółowych programów i planów określających dokładny zakres działań koniecznych do realizacji w zakresie celów wskazanych w Strategii w poszczególnych dziedzinach (np. pomocy społecznej, ochrony środowiska, rewitalizacji, gospodarki niskoemisyjnej oraz pozostałych strategii i programów

jednorocznych).

Wobec powyższego, dla sprawnej realizacji przedmiotowej strategii konieczne będzie opracowywanie i wdrażanie następujących dokumentów (strategii, programów, planów) wykonawczych:

- Programu Ochrony Środowiska,
- Projektu założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe,
- Programu Opieki nad Zabytkami,
- Wieloletniego programu gospodarowania zasobem mieszkaniowym miasta i gminy,
- Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych,
- Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie,
- Programu Profilaktyki i rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Programu Przeciwdziałania Narkomani,
- Programu Wspierania Rodziny.

Ważnym aspektem wdrażania Strategii jest również zachęcanie lokalnej społeczności do aktywnego udziału w planowaniu i realizacji zaplanowanych działań, przyczyniających się do rozwoju społeczno-gospodarczego Miasta i Gminy. Pełna wersja Strategii znajdować się będzie na stronie internetowej Miasta i Gminy oraz dostępna będzie do wglądu w Urzędzie Miasta i Gminy.

Monitoring wdrażania Strategii będzie służył identyfikacji osiągniętych rezultatów oraz porównaniu ich zgodności z założeniami i celami. Dane zebrane i opracowane w procesie monitoringu posłużą do ewaluacji Strategii. Będzie ona polegała na gromadzeniu i opracowywaniu pozyskanych informacji oraz danych zebranych od wszystkich podmiotów zaangażowanych w realizację działań strategicznych.

Monitorowanie umożliwi:

- bieżącą ocenę realizacji działań i osiągnięcia celów,
- prognozowanie możliwych zmian warunków realizacji Strategii,
- podjęcie czynności naprawczych i zabezpieczających,
- informowanie lokalnej społeczności o osiągniętych efektach,
- zapewnienie spójności różnych dokumentów programowych.

Ewaluacja oznacza systematyczne zbieranie, analizę i interpretację danych w celu określenia wartości Strategii. W szerokim pojęciu proces ten musi odpowiadać na pytanie, w jakim stopniu strategia rozwiązuje realne problemy społeczności lokalnej, w wąskim zaś aspekcie ewaluacja koncentruje się na realizacji oceny zapisów strategii np. wskaźników realizacji celów i działań strategii, rozwiązywanie problemów.

Ewaluacji podlegać będzie: materiał empiryczny stanowiący podstawę do analiz i ocen; oraz ocena trafności, skuteczności, efektywności, użyteczności, trwałość i spójności.

Sprawozdawczość na potrzeby monitoringu i ewaluacji będzie realizowana w okresach rocznych, w oparciu o analizę wskaźnikową, na podstawie własnych danych i informacji statystyki publicznej generowanej przez Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego, a także statystyk realizatorów działań. Organem odpowiedzialnym za monitorowanie będzie Burmistrz Miasta i Gminy Gołańcz, który realizuje swoje zadania poprzez jednostki podległe.

Ponadto do ewaluacji zostanie wykorzystana metoda samodzielnej oceny stopnia realizacji Strategii i osiągniętych efektów, dokonywana siłami własnymi na podstawie zbioru informacji pochodzących ze sprawozdań i raportów. Bezpośrednim wskaźnikiem wykonania Strategii będzie stopień realizacji zaplanowanych w niej działań.

Informacje przede wszystkim zawarte będą w sporządzanym w terminie do dnia 31 maja każdego roku, raporcie o stanie gminy, który wynika z nałożonymi na jednostki samorządu terytorialnego zobowiązaniem wynikającym z art. 28aa ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2022 r. poz. 559 ze zm.).

Prowadzony monitoring pozwoli na wykrycie zagrożenia w zakresie braku realizacji danego zadania i osiągnięcia założonych wskaźników oraz na ewentualną konieczność modyfikacji planowanych do realizacji działań lub podmiotów współpracujących przy ich realizacji.

Do roku od zakończenia realizacji Strategii sporządzony zostanie raport z ewaluacji zawierający podsumowanie efektów wybranych do realizacji działań w całym okresie jej wdrażania. Pozwoli to uzyskać pełny obraz i ocenę realizacji założeń Strategii. Będzie on również określał wnioski i rekomendacje, które pozwolą usprawnić proces wdrażania Strategii na kolejne lata.

8. Ramy finansowe oraz źródła finansowania Strategii Rozwoju

Zaplanowane do realizacji działania wskazane w Strategii, oprócz odpowiednich zasobów ludzkich i rzeczowych, muszą posiadać odpowiednie zasoby finansowe. Efektywna polityka rozwoju Miasta i Gminy powinna wykorzystywać dostępne zewnętrzne środki finansowe oraz być dostosowana do możliwości budżetowych. Miasto i Gmina Gołańcz, przystępując do realizacji danego działania, w pierwszej kolejności analizuje możliwość pozyskania zewnętrznych źródeł finansowania na ten cel, tj.

- środki pochodzące z budżetu państwa,
- środki budżetowe jednostek samorządu terytorialnego województwa, powiatu,
- fundusze europejskie dostępne w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Społecznego, Inicjatyw Wspólnotowych oraz w ramach Wspólnej Polityki Rolnej,
- fundusze celowe np. Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej czy Funduszu Sprawiedliwości,
- fundusze Europejskiego Instrumentu Odbudowy,
- inne fundusze związane z funkcjonowaniem Unii Europejskiej np. Fundusze Norweskie, fundusze EOG),
- środki sektora pozarządowego oraz środki prywatne w ramach partnerstwa publiczno – prywatnego,
- kredyty bankowe, pożyczki oraz inne instrumenty finansowe rynku kapitałowego.

Główne źródła finansowania działań oraz wkładu własnego stanowi budżet Miasta i Gminy. Część działań przewidzianych w Strategii należy do zadań realizowanych w ramach funkcjonowania jednostek organizacyjnych. Wobec tego środki na te działania pochodzić będą z dochodów własnych Miasta i Gminy. Realizacja części działań zakłada również współpracę z innymi jednostkami samorządu terytorialnego, stowarzyszeniami, pozostałymi partnerami. Współpraca ta może również opierać się na wspólnym finansowaniu działań, przekazaniu dotacji na ich realizację.

Dochody budżetu Miasta i Gminy Gołańcz na przestrzeni lat 2017-2021 wzrosły o 15,53%. Dochody majątkowe zmalały, a dochody bieżące wzrosły. Dochody bieżące są źródłem finansowania zadań własnych i to na ich wysokość Miasto i Gmina ma możliwość oddziaływania. Im większy ich udział w budżecie, tym łatwiejszy i bardziej przewidywalny jest proces prognozowania budżetu. Wzrostowi dochodów bieżących sprzyja wzrost lokalnej bazy ekonomicznej, co w dłuższym okresie zwiększa bazę podatkową.

Wydatki budżetu Miasta i Gminy Gołańcz w 2021 r. wzrosły o 16,99% w porównaniu z 2017 r., z czego wydatki majątkowe zmniejszyły się, a wydatki bieżące zwiększyły. Wydatki majątkowe

pełnią rolę wydatków rozwojowych, przekładając się bezpośrednio na wzrost potencjału mieszkaniowego, turystycznego i inwestycyjnego, a przede wszystkim na poprawę jakości życia mieszkańców.

Nadwyżka operacyjna to różnica między dochodami bieżącymi a wydatkami bieżącymi. W latach 2017-2021 wypracowana została nadwyżka operacyjna, co oznacza, że Miasto i Gmina Gołańcz posiada możliwości finansowe na prowadzenie nowych inwestycji lub spłatę zadłużenia. Ponadto na przestrzeni lat 2017-2021 w latach 2017, 2019 i 2021 wypracowano nadwyżkę budżetową.

Zdolność do inwestowania pojawia się między innymi wtedy, gdy dana JST posiada wolne środki finansowe. Im wyższa jest wartość wskaźnika, tym większe są możliwości inwestycyjne lub większa możliwość zwiększenia wydatków bieżących w samorządach. Miasto i Gmina Gołańcz posiada zdolność inwestycyjną, która w ostatnich latach utrzymuje się na dość podobnym poziomie, a poziom ten jest umiarkowany, co świadczy o racjonalnej i zrównoważonej polityce finansowej Miasta i Gminy Gołańcz.

Tabela 10. Zdolność inwestycyjna Miasta i Gminy Gołańcz w latach 2017-2021

Wyszczególnienie	2017	2018	2019	2020	2021
Nadwyżka operacyjna	9 601 173,62	3 089 444,71	2 759 366,26	3 911 948,99	4 246 493,93
Dochody bieżące ogółem	45 535 150,19	39 483 019,95	42 697 623,16	47 426 148,37	49 708 833,79
Zdolność inwestycyjna %	21,09	7,82	6,46	8,25	8,54

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Sprawozdań z wykonania Budżetu Miasta i Gminy Gołańcz za lata 2017-2021

Ramy finansowe Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Gołańcz 2023-2030 zależą od szeregu czynników, które ewaluują w czasie. Szczegółowe dane finansowe zadań inwestycyjnych przedstawiane są w Wieloletniej Prognozie Finansowej Miasta i Gminy Gołańcz.

W poniższej tabeli przedstawiono szacunkowy harmonogram realizacji działań wyznaczonych w Strategii.

Tabela 11. Harmonogram realizacji działań Strategii Rozwoju Miasta i Gminy

Cel operacyjny	Kierunki działań	Okres wdrażania								Planowane źródło finansowania
		2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	
Cel operacyjny 1.1 Edukacja na wysokim poziomie	Doposażenie szkół i placówek oświatowych w sprzęt edukacyjno-wychowawczy									Budżet własny Miasta i Gminy; Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne
	Rozszerzenie oferty edukacyjnej									Budżet własny Miasta i Gminy; Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne
	Poprawa stanu technicznego budynków									Budżet własny Miasta i Gminy; Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne
Cel operacyjny 1.2 Niski poziom bezrobocia	Wzrost poziomu życia i bezpieczeństwa finansowego mieszkańców									Budżet własny Miasta i Gminy; Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne

Cel operacyjny	Kierunki działań	Okres wdrażania								Planowane źródło finansowania
		2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	
Cel operacyjny 1.3 Zintegrowane społeczeństwo	Zintegrowane społeczeństwo lokalne, biorące czynny udział w życiu lokalnym									Budżet własny Miasta i Gminy; Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne
Cel operacyjny 1.4 Dostęp do terenów pod zabudowę jedno i wielorodzinną	Rozwój oferty mieszkaniowej									Budżet Miasta i Gminy, Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne, Deweloper zewnętrzny; Budżet podmiotów realizujących zabudowę mieszkaniową
Cel operacyjny 1.5 Rozwinięta oferta rekreacyjna i kulturalna	Poszerzenie oferty kulturalnej									Budżet własny Miasta i Gminy; Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne
	Kreowanie oferty w zakresie sportu, rekreacji i wypoczynku przy wykorzystaniu lokalnych potencjałów i zasobów dziedzictwa kulturowego									Budżet własny Miasta i Gminy; Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Gołańcz na lata 2023-2030

Cel operacyjny	Kierunki działań	Okres wdrażania								Planowane źródło finansowania
		2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	
Cel operacyjny 2.1 Infrastruktura techniczna w dobrym stanie	Sprawny, bezpieczny i funkcjonalny system komunikacyjny									Budżet własny Miasta i Gminy; Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne
	Nowoczesna infrastruktura techniczna									Budżet własny Miasta i Gminy; Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne
Cel operacyjny 2.2 Wzmocniony potencjał gospodarczy gminy	Tworzenie warunków do rozwoju lokalnej przedsiębiorczości i zwiększenie atrakcyjności inwestycyjnej gminy									Budżet własny Miasta i Gminy; Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne
	Wspieranie rozwoju turystyki i ochrona obiektów zabytkowych									Budżet własny Miasta i Gminy; Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne
	Promocja Miasta i Gminy									Budżet Miasta i Gminy

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Gołańcz na lata 2023-2030

Cel operacyjny	Kierunki działań	Okres wdrażania								Planowane źródło finansowania
		2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	
Cel operacyjny 2.3 Opłacalne ekonomicznie rolnictwo	Wspieranie rolników i poprawa wydajności rolnictw									Budżet Miasta i Gminy, Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne
Cel operacyjny 3.1 Dobry stan środowiska naturalnego	Troska o stan środowiska przyrodniczego									Budżet Miasta i Gminy, Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne
	Zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł produkcji energii									
	Podnoszenie świadomości ekologicznej mieszkańców									
Cel operacyjny 3.2 Brak zagrożenia powodziowego	Ochrona naturalnych koryt cieków oraz naturalnej retencji gruntów									Budżet Miasta i Gminy, Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne
Cel operacyjny 3.3 Spójne zagospodarowanie przestrzenne	Aktualizacja dokumentów planistycznych pod kątem wyodrębnienia potencjalnych nowych obszarów rozwojowych									Budżet Miasta i Gminy
	Systematyczne sporządzenie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego obejmujących nowe obszary miasta i gminy									
	Kształtowanie ładu przestrzennego we współpracy z mieszkańcami									

Źródło: Opracowanie własne

Poniżej opisano fundusze i środki zewnętrzne, które stanowią potencjalne źródła finansowania działań strategicznych.

Fundusze Europejskie na lata 2021-2027

Polityka spójności na lata 2021-2027 ma obejmować następujące fundusze: Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego (EFRR), Fundusz Spójności (FS), Europejski Fundusz Społeczny+ (EFS+) oraz Fundusz Sprawiedliwej Transformacji (FST).

Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego służy wzmocnieniu spójności gospodarczej i społecznej UE, w tym ma łagodzić dysproporcje w rozwoju europejskich regionów i zmniejszać braki w zakresie rozwoju regionów znajdujących się w najmniej korzystnej sytuacji.

Fundusz Spójności służy redukowaniu dysproporcji gospodarczych i społecznych oraz promowaniu zrównoważonego rozwoju. W jego ramach realizowane są strategiczne projekty w obszarach ochrony środowiska i transportu, w tym transeuropejskich sieci transportowych (TEN-T).

Europejski Fundusz Społeczny+ ma być głównym narzędziem UE służącym zwiększaniu spójności społecznej i gospodarczej, odpowiadaniu na wyzwania rynku pracy i wyzwania społeczne oraz stymulowaniu zrównoważonego rozwoju gospodarczego poprzez inwestowanie w kapitał ludzki.

Powyższe fundusze polityki spójności będzie uzupełniał **Fundusz Sprawiedliwej Transformacji**. Jest on częścią Europejskiego Zielonego Ładu (European Green Deal) i elementem (I filarem) Mechanizmu Sprawiedliwej Transformacji, a jego celem jest łagodzenie skutków społecznych i ekonomicznych transformacji energetycznej.

W ramach **Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich** wspierany jest rozwój wsi i obszarów wiejskich oraz sektor rolno-spożywczy. W perspektywie na lata 2021-2027 wyznaczono dziewięć celów w zakresie: zapewnienia rolnikom godziwych dochodów, zwiększenia konkurencyjności, poprawy pozycji rolnika w łańcuchach wartości, przyczyniania się do łagodzenia skutków zmian klimatu i przystosowywania się do nich, a także do zrównoważonej produkcji energii, wydajnego gospodarowania glebą, różnorodności biologicznej i krajobrazu rolniczego, zmian strukturalnych i wymiany pokoleń, zatrudnienia i wzrostu gospodarczego na obszarach wiejskich, zdrowia, żywność i oporność na środki przeciwdrobnoustrojowe.

Narodowy i Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej

Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej oraz Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej wspierają przedsięwzięcia, w formie instrumentów

zwrotnych, z zakresu ochrony środowiska, efektywności energetycznej, energii odnawialnej, ekologii, ochrony przyrody oraz zarządzania gospodarką wodną i odpadową.

Rządowy Fundusz Dróg

Rządowy Fundusz Rozwoju Dróg (RFRD) stanowi kompleksowy instrument wsparcia realizacji zadań na drogach zarządzanych przez jednostki samorządu terytorialnego. Jego celem jest przyspieszenie powstawania nowoczesnej i bezpiecznej infrastruktury drogowej na szczeblu lokalnym, stanowiącej ważny element prawidłowego funkcjonowania i rozwoju gospodarki oraz przyczyniającej się do poprawy poziomu życia obywateli.

Funduszu ma również na celu poprawę bezpieczeństwa ruchu drogowego i parametrów technicznych lokalnej sieci drogowej, a także poprawę oraz zwiększenie atrakcyjności i dostępności terenów inwestycyjnych. Rozwój lokalnej infrastruktury drogowej stanowi przy tym działanie komplementarne do inicjatyw podejmowanych na szczeblu krajowym w odniesieniu do budowy systemu autostrad i dróg ekspresowych, przyczyniając się do stworzenia spójnego i zintegrowanego systemu transportowego.

Program Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego

Programy Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego mają na celu dofinansowanie zadań z zakresu kultury o charakterze projektowym, z wyłączeniem stałej działalności kulturalnej podmiotów. Skierowane są do instytucji kultury, organizacji pozarządowych, instytucji filmowych, szkół i uczelni wyższych, jednostek samorządu terytorialnego, podmiotów gospodarczych, kościołów i związków wyznaniowych oraz ich osób prawnych. Wyjątek stanowi jeden program – Ochrona zabytków, w ramach którego osoby fizyczne mogą również składać wniosek o wsparcie.

Fundusze norweskie i EOG 2014-2021

Mechanizm Finansowy EOG i Norweski Mechanizm Finansowy (czyli tzw. Fundusze norweskie i EOG) to forma bezzwrotnej pomocy zagranicznej przyznanej przez Islandię, Norwegię, i Lichtenstein nowym członkom UE – kilkunastu państwom Europy Środkowej i Południowej oraz krajom bałtyckim. Głównym celem Funduszy norweskich i Funduszy EOG jest przyczynianie się do zmniejszania różnic ekonomicznych i społecznych w obrębie EOG oraz wzmacnianie stosunków dwustronnych pomiędzy państwami-darczyńcami a państwem-beneficjentem.

Za koordynację wdrażania Funduszy norweskich i EOG w Polsce odpowiada Ministerstwo Inwestycji i Rozwoju.

Programy w ramach III edycji Funduszy norweskich i EOG będą wdrażane do 2024 r. Wyjątek stanowi Fundusz Współpracy Dwustronnej, który będzie wdrażany do 30 kwietnia 2025 r.

Do programów tych należą:

- Rozwój przedsiębiorczości i innowacje,
- Rozwój Lokalny,
- Badania naukowe,
- Edukacja,
- Środowisko, Energia i Zmiany Klimatu,
- Kultura,
- Zdrowie,
- Sprawiedliwość,
- Sprawy Wewnętrzne,
- Fundusz Współpracy Dwustronnej,
- Pomoc Techniczna,
- Fundusz NGO,
- Social Dialogue-Decent Work.

Krajowy Plan Odbudowy i Zwiększania Odporności (KPO)

Jest to kompleksowy program reform i projektów strategicznych. Jego celem jest wzmocnienie odporności gospodarczej i społecznej oraz budowa potencjału polskiej gospodarki na przyszłość. Powyższy Program ma odbudować kondycję gospodarki po kryzysie wywołanym pandemią COVID-19 i zapewnić jej większą odporność na przyszłe nieprzewidziane okoliczności. Środki przyznawane w ramach programu mają być przeznaczone na modernizację technologiczną, trafić do rodzimych firm oraz poprawić jakość życia Polaków i konkurencyjność naszej gospodarki.

W ramach Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności Polska będzie miała do dyspozycji ok. 58,1 mld euro, w tym: 23,9 mld euro w formie dotacji oraz 34,2 mld euro w pożyczkach. Czas na wykorzystanie tych środków to rok 2026.

Środki muszą być przeznaczone na konkretne inwestycje, wpisujące się w kluczowe obszary dla UE: infrastruktura, transport, energia i środowisko, innowacje, cyfryzacja, zdrowie, społeczeństwo oraz spójność terytorialna.

Wobec powyższego, Plan odbudowy ma na celu zbudowanie odporności poprzez realizację projektów w następujących obszarach:

1. Odporne społeczeństwo:
 - Ochrona zdrowia.
 - Edukacja.
2. Odporne państwo:

- Cyfryzacja usług publicznych
- Infrastruktura i komunikacja
- 3. Odporna gospodarka:
 - Umiejętności.
 - Nowe technologie.
- 4. Odporne środowisko:
 - Budynki.
 - Energetyka.

Program Rozwoju Organizacji Obywatelskich na lata 2018 – 2027 (PROO) i Fundusz Inicjatyw Obywatelskich (FIO).

PROO to program bezpośredniego wsparcia rozwoju polskich organizacji obywatelskich. Dotacje w ramach programu będą przydzielane na rozwój instytucjonalny organizacji oraz realizację ich celów statutowych. Dotacje będzie można uzyskać zarówno na realizację wieloletniej strategii rozwoju organizacji, budowę kapitału żelaznego, ale także np. na zaspokojenie nagłych potrzeb w sytuacjach awaryjnych. Są uruchamiane konkursy dla mediów obywatelskich, organizacji strażniczych, think tanków.

Celem FIO jest natomiast dofinansowywanie projektów mających na celu zwiększenie zaangażowania obywateli i organizacji pozarządowych w życie publiczne. Dotację można otrzymać na projekt społeczny. Zakres możliwych do zrealizowania działań obejmuje wszystkie obszary działalności pożytku publicznego. W ramach Programu wydzielone zostały cztery priorytety: „Małe Inicjatywy”, „Aktywne Społeczeństwo”, „Aktywni Obywatele”, „Silne Organizacje Pozarządowe”.

Fundusz Inwestycji Samorządowych

Fundusz Inwestycji Samorządowych zarządzany jest przez Polski Fundusz Rozwoju. Fundusz powstał z myślą o zapewnieniu kapitału niezbędnego dla realizacji inwestycji realizowanych przez jednostki samorządu terytorialnego. Fundusz oferuje kilka instrumentów finansowych: kapitał wspólnika/akcjonariusza, pożyczka wspólnika/akcjonariusza, dług podporządkowany względem finansowania bankowego. Samorządy dokonują wyboru wspólnika, jako akcjonariusza w trybie procedur konkurencyjnych. Głównymi sektorami objętymi tą formą finansowania są zadania użyteczności publicznej i zadania własne jednostek samorządu terytorialnego, w tym głównie drogi, ulice, mosty, sektor wodno – kanalizacyjny, infrastruktura społeczna, gospodarka odpadami, transport zbiorowy, ciepłownictwo, ochrona zdrowia. Samorządy mogą pozyskać również środki na obiekty: infrastruktury sportowej, infrastruktury wspierającej biznes czy infrastruktury miejskiej.

Spis tabel i rysunków

Tabela 1. Analiza SWOT – przestrzeń i środowisko	22
Tabela 2. Analiza SWOT – społeczeństwo	22
Tabela 3. Analiza SWOT – gospodarka	23
Tabela 4. Analiza SWOT – infrastruktura techniczna	23
Tabela 5. Analiza SWOT – infrastruktura społeczna	24
Tabela 6. Cele strategiczne i operacyjne	27
Tabela 7. Cel strategiczny: 1. Aktywna i zintegrowana lokalna społeczność	29
Tabela 8. Cel strategiczny 2: Zrównoważona działalność usługowo - gospodarcza	35
Tabela 9. Cel strategiczny 3: Przyjazna przestrzeń do życia dla społeczności lokalnej i środowiska naturalnego.....	42
Tabela 10. Zdolność inwestycyjna Miasta i Gminy Gołańcz w latach 2017-2021.....	69
Tabela 11. Harmonogram realizacji działań Strategii Rozwoju Miasta i Gminy.....	70
Rysunek 1. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej miasta i gminy Gołańcz	48
Rysunek 2. Obszary strategicznej interwencji w Wielkopolsce o indykatywnym zasięgu.....	56
Rysunek 3. Mapa rozmieszczenia obszarów rewitalizacji.....	63
Rysunek 4. Podział zadań realizacji Strategii.....	65